

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

نگاهی اجمالی به

طرح ملی تشریف

(نظام تربیت دینی کودک و نوجوان با محوریت سن تکلیف)

اردیبهشت ۱۴۰۲

رهبر فرزانه انقلاب:

« جشن تکلیف در حقیقت جشن تشریف یک انسان، یک نوجوان به ساحت لطف و توجه پروردگار است؛

۱۳۹۵/۹/۲۳

جشن تکلیف یعنی شما دیگر بچه نیستید، کودک نیستید، شما نوجوانید، مسئولیت پذیرید... و می توانید اثر بگذارید. شما می توانید دیگران را هم به راه راست هدایت و راهنمایی کنید که این مسئولیتی بر عهده همه ما است...

۱۴۰۱/۱۱/۱۴

جشن تکلیف یک جشن واقعی است! واقعا جشن است. واقعا عید است. چرا؟ چون شما از لحظه ای که تکلیف می شوید با خدای متعال حرف می زنید و خدا با شما حرف می زند.

۱۴۰۱/۱۱/۱۴

«سن بلوغ بر خلاف تصوّر رایج، نه سن ازدواج که سن بلوغ فردی و دارا شدن شخصیت حقوقی و پذیرفتن مسئولیت اجتماعی است. در این سن که پایه ای ترین و اساسی ترین دوران «ساختن» و «ساخته شدن» است، هم به استقلال و هم به عنوان مقدمه آینده و مرحله ای از مراحل آمادگی برای فردا...»

۱۳۶۶/۳/۱۹

مقدمه

تربیت مهم ترین و اصلی ترین مسئله می باشد و این مهم که در بسیاری از آیات و روایات دینی ما به آن تاکید و سفارش شده است که در این موجز به چند سخن از بسیاری سخنان امامین انقلاب بسنده می کنیم:

هدف همه انبیا تربیت است « اگر برای هر علمی موضوعی است... علم همه انبیا هم موضوعش انسان است... آمده اند انسان را تربیت کنند. آمده اند این موجود طبیعی را از مرتبه طبیعت به مرتبه عالی مافوق الطبیعه، مافوق الجبروت برسانند. تمام بحث انبیا در انسان است.^۱ » یا به عبارتی هدف قرآن و اسلام تربیت انسان است « و قرآن برای همین آمده است و اسلام برای همین آمده است که تربیت کند انسانها را که اگر تربیت برایشان نباشد، از همه حیوانات درنده تر [و] مودی تر است^۲ » و همچنین ایجاد یک تمدن اسلامی نیازمند تربیت انسان می باشد « برای ایجاد یک تمدن اسلامی - مانند هر تمدن دیگر - دو عنصر اساسی لازم است: یکی تولید فکر، یکی پرورش انسان می باشد^۳ » و تربیت انسان، لازمه الگو شدن جمهوری اسلامی برای ملت های دیگر می باشد.^۴

اکنون با توجه به هدفمند بودن و نظام مند بودن خلقت انسان، تربیت نیز نیازمند یک نظام تربیتی و هدفمند می باشد که در این راستا اسناد بالا دستی و طرح های مختلفی مطرح گردیده است که هر کدام در جای خود ارزشمند و مفید بوده است. و همچنین با بررسی دقیق آیات و روایات و اندیشه های متقن بزرگان و امامین انقلاب، به این نتیجه خواهیم رسید که مهم ترین سن تربیت، کودکی و نوجوانی می باشد^۵ و در کودکی و نوجوانی مهم ترین زمان، قبل و بعد و حین سن تکلیف یا به عبارتی سن بلوغ می باشد و با توجه به دغدغه و نیاز های موجود در جامعه و خانواده ها و طرح های تربیتی به این نتیجه رسیدیم که علاوه بر طرح های موجود طرحی باید به این مسئله پردازد که از ویژگی هایی برخوردار باشد تا آن طرح ماندگار و منحصر به فرد شود.

این ویژگی ها عبارت است از:

- ۱) منطبق بر قواعد و سنن الهی است.
- ۲) شمولیت و در برگیرنده تمامی نوجوانان است.
- ۳) نقطه عطف زندگی تمامی کودکان و نوجوانان است.
- ۴) مرتبط با طبیعت حیات انسان اعم از مادی و معنوی است
- ۵) دغدغه تمامی خانواده ها است.
- ۶) مسئله مریبان و متولیان تعلیم و تربیت است
- ۷) قابلیت تبدیل به فرصت طلایی و احياناً تهدیدی مخرب برای نوجوان است
- ۸) زیر ساخت حیات فردی و اجتماعی و آینده افراد است.

لذا طرح ملی تشریف بعنوان نظام تربیتی کودک و نوجوان با توجه به ویژگی های فوق به این مسئله مهم و زمان حیاتی تربیت انسان پرداخته است. که با محوریت سن تکلیف به صورت منظومه ای و هدفمند از قبل، حین و بعد تشریف، با تولید محتوا و برنامه برای کودکان و نوجوانان و خانواده ها و مریبان و معلمان فعال عرصه تربیتی پا به این عرصه نهاده است.

^۱ کتاب چهل حدیث امام خمینی (ره)

^۲ بیانات امام خمینی (۱۳۵۹/۰۳/۲۱)

^۳ بیانات معظم له در جمع اساتید و طلاب قم (۱۳۷۹/۰۷/۱۴)

^۴ بیانات در جمع معلمان (۱۳۹۰)

^۵ یک نکته ای که در ضمن مطالب این دوستان هم بود، ذهن بنده هم همواره خیلی متوجه به آن است، این است که ما در درجه ی اول باید به ساختن و پرداختن شکل روحی کودکانمان اهتمام بورزیم. (۱۳۹۱/۰۷/۲۰)

امروزه یکی از مهم ترین دغدغه های تربیتی عموم خانواده ها ، مسئله ی بلوغ و سن تکلیف شرعی نوجوانان است. این مسئله نه تنها برای خانواده های مذهبی و متشرع دغدغه است بلکه عموم جامعه نیز تحت عناوینی مانند بحران بلوغ ، بحران نوجوانی و... درگیر این مسئله می شوند.

طبق آمار به صورت میانگین سالانه یک میلیون و پانصد هزار دانش آموز دختر و پسر وارد مرحله بلوغ و سن تشریف می شوند. در این سن علاوه بر اهمیت خود مسئله بلوغ و مسائل در اطراف آن، با مسئله ای به مراتب مهم تر به نام «تشریف به مأموریت های الهی»^۶ مواجه هستیم. بنابراین مسئله اصلی در این طرح « ارائه الگوی توانمندسازی نوجوانان و به کارگیری صحیح همه عوامل مؤثر در دوران قبل، حین و بعد از تشریف برای بهره برداری حداکثری از این نقطه عطف تحول انسانی در مسیر اهداف تربیت اسلامی » می باشد.

علی رغم تصور رایج که بحران را جزء ذاتی مسئله تشریف می داند، بحران حاصل روش های غلطی است که مؤثرترین در امر تربیت نوجوان (والدین، معلم،...) مرتکب می شوند و یا نتیجه عدم آمادگی، عدم مدیریت و عدم مواجهه صحیح نوجوان با مسئله است.

طرح تشریف ، بلوغ را فرصت می داند و این مسئله را به عنوان بحران نمی داند. برای نمونه برخی مجریان امر تربیت (پدر و مادر، معلم و مربی،...) با تشخیص غلط می خواهند از بیرون به نوجوان، هدف و مسیر رسیدن به هدف را تحمیل کنند. در واقع به جای فراهم آوردن شرایط رسیدن مرتبی به شرایط مطلوب به دنبال رساندن او می باشند و دقیقاً در همین نقطه، نوجوان دچار عصیان و نافرمانی می شود و در مواردی حتی به داشته های صحیح خود پشت می کند. در حالی که با درک صحیح بلوغ به معنای "رسیدن" توسط مجریان و فراهم نمودن بستر رشد برای نوجوان بحرانی پیش نخواهد آمد. که مواجهه صحیح آن ترکیبی از درونی سازی و از بیرون توسط مجریان امر تربیت می باشد. لذا در مسئله بلوغ و تشریف با پیشگیری و ایجاد آمادگی ها می توان کمک نمود تا نوجوان روی هیچ بحرانی را نبیند و از این فرصت گران بها به بهترین وجه استفاده نماید.

متأسفانه در موضوع بلوغ و تکلیف، علی رغم تأکیدات جدی دینی، اقدامات موثری صورت نگرفته است. حتی تاکنون برای این مهم در متون درسی و برنامه های تربیت رسمی، آن چنان که درخور شأن این مسئله با عظمت باشد، پرداخته نشده است و این مسئله حداکثر به مباحث عفاف جنسی تقلیل پیدا کرده است.

طرح تشریف برای پاسخ به این خلاء با پشتوانه یک نظام محتوایی کاربردی ارائه شده است. در این نظام به محورهای زیر پرداخته شده است :

- فصل اول : کلیات طرح

- فصل دوم : نظام اهداف تربیتی طرح

- فصل سوم : اهم مسائل نوجوان در دوره بلوغ و تکلیف و نقشه راه مواجهه با بلوغ و تکلیف

- فصل چهارم : چگونگی اجرای طرح تشریف

^۶ جشن تکلیف «جشن تشریف به ساحت لطف و توجه پروردگار کریم» و «قابلیت دریافت مأموریت الهی در رسیدن به سعادت و خوشبختی» است. (۱۳۹۵/۰۹/۲۳)

- فصل پنجم : برنامه سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳

لذا طرح تشریف، تنها به مسائل شرعی دوران بلوغ نمی پردازد و در واقع به صورت هدفمند، با نشاط، سرور و شادی، خاطره انگیز، جذاب و نو، در نظر دارد بر تمامی ابعاد و ساحت های مسئله بلوغ و تشریف تمرکز محتوایی و اجرایی نماید. این نقشه راه، برنامه های طرح را در سه بستر زیر که به صورت طرح درس های دارای نظام اهداف و محتوا می باشد را پیگیری خواهد نمود:

۱. بسته های موضوعی تشریف در مواجهه با سن بلوغ:

❖ اعتقادات

❖ اخلاق

❖ احکام

❖ تغذیه و بهداشت

❖ ورزش و تربیت بدنی

❖ فضای مجازی

❖ تحصیلی و شغلی

❖ روانشناسی دینی (بر مبنای اصول و تربیت دینی)

۲. **جشن های تشریف** : اعم از جشن تکلیف، جشن نماز، جشن روزه، جشن تولی و تبری، جشن حجاب (ویژه دختران)، جشن جهاد (ویژه پسران) و جشن های عبادت و بندگی بعد از تشریف و...

۳. **اردو های تشریف** : اعم از اردو نماز، اردو روزه، اردو تولی و تبری، اردو حجاب (ویژه دختران)، اردو جهاد (ویژه پسران) و...

۴.

که در ادامه به تبیین اجمالی طرح خواهیم پرداخت.

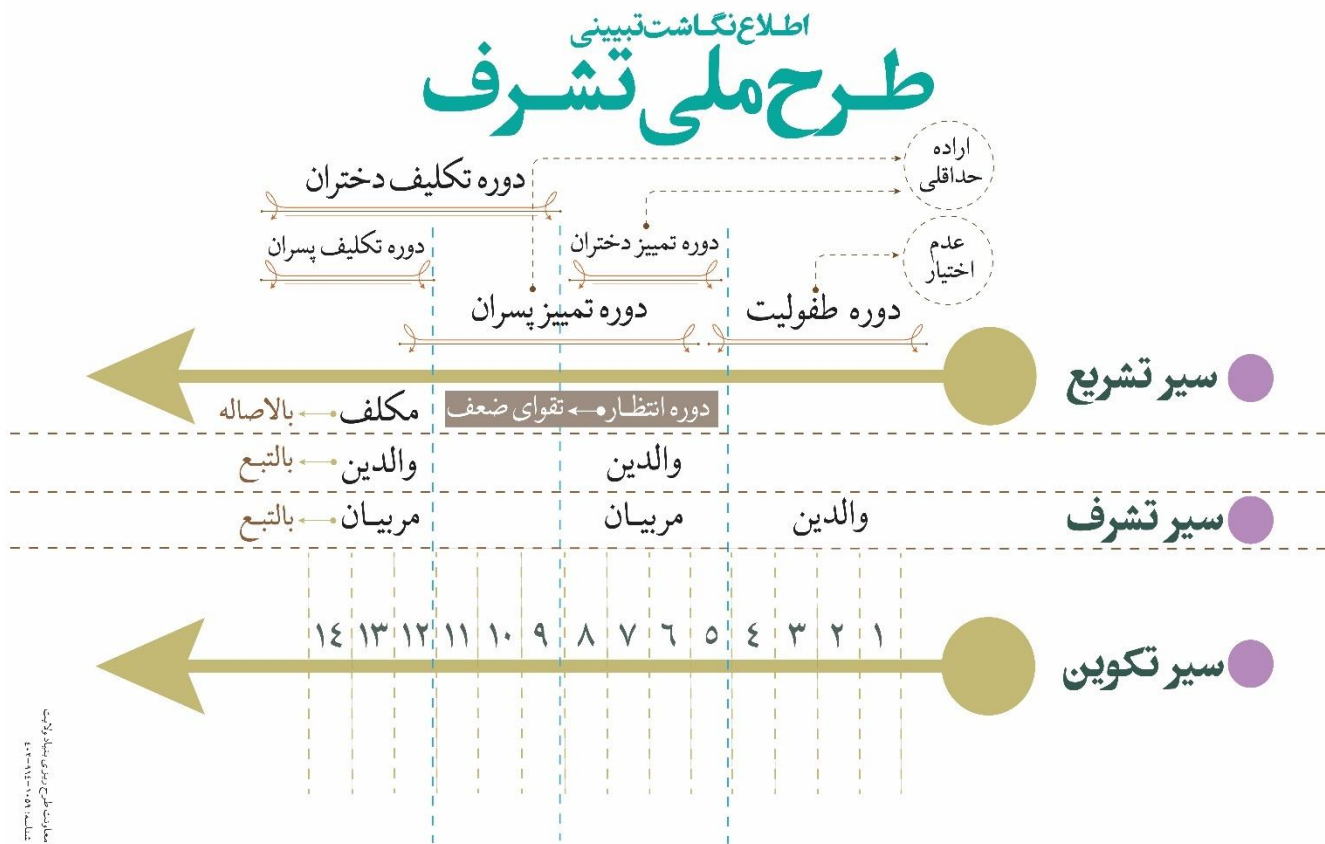
فصل اول : کلیات طرح تشریف

بیان مسئله

سن بلوغ نقطه تلاقی سیر تکوینی و تشریحی تکامل انسان است؛ در سیر تکوینی خلقت، خداوند متعال انسان را با قابلیت‌هایی بی‌نظیر در میان مخلوقات خویش می‌آفریند و به او تمام ظرفیت‌های لازم را برای نیل به مقام خلیفه الهی و تخلق به خداوندگاری عطا می‌نماید؛ اما چون عالم ماده عالم تدریج است، انسان برای نیل به آن مقام عظیم لاجرم باید مراحل مختلفی را یکی پس از دیگری طی نماید تا تمامی قابلیت‌هایش شکوفا گردد. این سیر تکوینی معاضد به سیری تشریحی نیز هست که علی‌الدوام راهکار صحیح شکوفایی استعدادها را به انسان بنماید؛ چرا که یکی از حقایق مهم تکوینی وجود انسان اختیار او در انتخاب نحوه‌ی کاربست ظرفیت‌های خود است. و همیشه این دو سیر نظام تکوین و نظام شریعت با یکدیگر مطابقت دارند و در سن بلوغ تلاقی پیدا میکنند لذا برای هر برنامه و هر مقطعی از نظام تکوین، شریعت برنامه ای و راهکاری مدون

یا به صورت مستقیم خطاب به شخص رونده راه یا کسی که برنامه تولید و راهبری او را بر عهده دارد دستور العملی دارد، که این نقاط از اهمیت خاصی برخوردار هستند، یکی از این نقاط که البته اهمیتی ویژه را داراست سن بلوغ است. اهمیت سن تشریف از آنجاست که در این سن انسان به حدی از کمال می‌رسد که شایستگی مخاطب خداوند متعال قرار گرفتن و تحمل مسئولیت‌های بسیار عظیم انسانی را پیدا می‌کند. در این سنین است که انسان قابلیت آن را می‌یابد تا تکالیف الهی و مسئولیت‌های اجتماعی متوجه او شده، مسئولیت کمال خویش را بپذیرد. این کمال چون کمالی انسانی است، به نسبت عظمت حقیقت انسانیت، کمال آن نیز امری عظیم‌تر بوده، به تبع مسئولیت‌های متوجه به فرد نیز بیشتر می‌گردد؛ که ورود به این سن مانند تصدی یک منصب مدیریت کلان آمادگی زیادی را می‌طلبد و در صورت عدم کسب آمادگی لازم توسط فرد، وقوع بحران‌های اساسی برای او در این دوره ابداً دور از انتظار نخواهد بود.

این تلقی که دوران بلوغ دورانی بحرانی است و بحران‌های هویتی نوجوان ذاتی این مقطع است صحیح نیست؛ اساساً بحران ناشی از عدم آمادگی برای رویدادها و تغییرات پیش‌رو است و هر قدر این تغییر اساسی‌تر باشد، عدم کسب آمادگی برای آن منجر به بحران‌های عمیق‌تری نیز خواهد شد. بنابراین شایسته است تا تمامی دست‌اندرکاران امر تربیت، چه اولیاء و مربیان مدرسه و چه خانواده‌ها و مربیان دیگر نهادهای مرتبط با امر تربیت راهبرد اساسی تمهید کودک برای سن تشریف را نصب العین خود قرار داده، تمامی فعالیت‌های خویش را بر اساس آن تنظیم نمایند.

اهمیت و ضرورت مسئله

با توجه به اینکه عالم، مخلوق خدایی است که حکیم و مدبر کل کائنات است ما نیز باید قواعد و سنن الهی که در عالم، جاری و ساری است را در نظر بگیریم که یکی از آن قواعد و سنن الهی، تکلیف است که محل تلاقی و نقطه عطف رشد تکوینی و تشریحی در انسان می باشد.

سن تشریف که تکلیف در آن اتفاق می افتد در واقع محصول چهار اتفاق در یک انسان است. رشد علم، عقل، قدرت و بلوغ. یعنی یک رشد ویژه ای در آن نوجوان در بُعد علمی، عقلی، قدرت و بلوغ، صورت می گیرد که بستر عالی برای اثر پذیری دوچندان و تربیت پدید می آورد.

بلوغ و همزمانی آن با امر تشریف به ساحت عهده‌داری مسئولیت‌ها و تکالیف الهی یکی از نقاط عطف حیات مادی و معنوی متربی نوجوان است. تمرکز و طراحی برنامه‌ای جامع برای قبل، حین و بعد از تشریف کمک خواهد نمود تا این نقطه عطف به فرصتی طلایی برای تحقق امر تربیت نظام ولایی شود و مخاطب از ابتلا به آسیب‌های این دوره بحرانی در امان بماند. با توجه به اینکه در فضای موجود جامعه اعم از کتب درسی و نهادهای مرتبط با تربیت هیچ کاری در این حوزه صورت نگرفته است در حالیکه مسئله تشریف، یک مسئله مهم و اساسی است و خانواده‌ها شدیداً به برنامه در این حوزه نیازمند هستند و از آن استقبال می کنند.

از طرفی چون در مسئله بلوغ، در انسان یک رشدی در تمام ابعاد عقلی، جسمی و روحی حاصل می شود که فرد از فضای کودکی به فضای بزرگسالی ورود پیدا می کند و فرد اثر پذیری بالایی دارد پس فقط لازم است در این گذرگاه تربیتی، مکلف بر اساس فطرت خود هدایت شود. چون فطرت او هنوز دستخوش تغییرات نشده و به فطرت الهی نزدیک است. اگر تربیت را به ورزش دو امدادی تعبیر نماییم در آستانه سن تشریف فرد باید سرمایه‌های وجودی خود را از مرحله قبل به دست هویت جدید و تبدیل یافته خویش برساند و آنچه مهم است این که سرمایه نوجوان در کمال سلامت و صحت به مراحل بعدی حیات برسد. در واقع نوجوان در آستانه تولد جدید و فرارسیدن بلوغ باید از آسیب‌ها در امان بماند. طبق بررسی‌های صورت گرفته در این حوزه نشان می دهد که بیشترین آسیب‌ها و مشکلاتی که در افراد و سپس در جامعه صورت می گیرد مربوط به همین برهه و عدم مدیریت صحیح مسئله بلوغ می باشد.

اما با مدیریت و هدایت صحیح، تشریف را می توان به بزرگترین فرصت دوران زندگی فرد تبدیل کرد دورانی که مقام معظم رهبری تعبیر عظیمی در مواجهه با آن بیان می فرمایند: «معنای جشن تکلیف این است که شما دیگر بعد از این، بچه نیستید، کودک نیستید، شما نوجوانید، مسئولیت‌پذیرید و در خانواده‌تان، در محیط مدرسه‌تان، در محیط‌های بازی با دوستان می‌توانید اثر بگذارید، شما می‌توانید دیگران را هم به راه راست راهنمایی کنید، هدایت کنید؛^۷» همچنین متخصصین حوزه کودک و نوجوان بر اساس یافته‌های علمی به این نتیجه رسیده اند که رشد و تعالی جسمی فرد در این دوره چشمگیر و بی نظیر در مقایسه با بقیه دوران زندگی افراد می باشد.

برخی دست‌اندرکاران امر تربیت (پدر و مادر، معلم و مربی...) با تشخیص غلط می‌خواهند از بیرون به متربی هدف و مسیر رسیدن به آن را تحمیل کنند که دقیقاً در همین نقطه، برخی از افراد دچار عصیان و نافرمانی می‌شوند و در مواردی به همه داشته‌های صحیح خود پشت می‌کنند. در چنین مواقعی بمباران اطلاعات پی‌درپی نمی‌تواند به توان انتخاب آن‌ها کمکی نماید بلکه در مواردی نتیجه عکس خواهد داد. که مواجهه صحیح آن ترکیبی از درونی سازی و از بیرون توسط مجریان امر تربیت می باشد. این طرح پاسخی جامع و کامل به الگوی رفتاری صحیح نوجوان در این دوره رشد می باشد.

^۷ بیانات در جشن تکلیف (۱۴۰۱/۱۱/۱۴)

چرایی طرح تشرف

سند تحول بنیادین آموزش و پرورش که در سال ۹۰ به تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی رسید مشتمل بر ۸ فصل است که به عنوان سند کلان تحول وزارت آموزش و پرورش به تبیین اساسی‌ترین راهکارها و هدف‌های عملیاتی تحول آموزش و پرورش رسمی عمومی کشور مبتنی بر اهداف و راهبردهای کلان مندرج در آن سند می‌پردازد. به طور کلی اهداف کلان موجود در این سند را می‌توان ناظر به ۴ حوزه‌ی کلیدی دانست: دانش‌آموزان، خانواده‌ها، وزارت آموزش و پرورش و نظام تربیتی کشور. در حوزه‌ی دانش‌آموزان، هدف شماره‌ی ۱ به ترسیم ویژگی‌های انسان مطلوبی که خروجی نظام آموزش و پرورش رسمی عمومی کشور باشد می‌پردازد.^۸ در حوزه‌ی خانواده، تأکید بر افزایش مشارکت و تقویت نقش خانواده در امر تربیت اهداف ۲ و ۵ را تشکیل می‌دهد. در حوزه‌ی وزارت آموزش و پرورش نیز تأکید بر اصلاح رویه‌ها و افزایش بهره‌وری در سازه‌کارهای اداری ضمن اهداف ۳، ۴ و ۶ انجام شده است. در حوزه‌ی نظام تربیتی کشور نیز طی اهداف ۲، ۷ و ۸ به ترسیم ویژگی‌های مطلوب و تأکید بر اعتلاء و ارتقاء رتبه‌ی آن پرداخته شده است.

طرح تشرف در صدد آن است که با اتکاء بر مبانی نظری اسلامی و اسناد بالادستی وزارت آموزش و پرورش محور اساسی تربیت را در سه دوره‌ی تربیتی حیات انسانی تصویر نماید و با ارائه‌ی نظری سازوکار یافتن شایستگی برای افاضه‌ی حیات طیبه به انسان، برنامه‌های عملیاتی را ذیل آن محور وحدت بخشیده، منطق ارتباطی ایشان را برای دست‌اندرکاران امر تربیت روشن نماید. همچنین این طرح تصویر دقیقی از جایگاه خانواده در امر تربیت به دست می‌دهد و وظایف آن نهاد را به طور کامل مشخص می‌نماید. که در طرح تشرف تحقق نظام‌مند اهداف کلان و عملیاتی سند تحول بنیادین آموزش و پرورش رقم می‌خورد.

از سوی دیگر، سنین نوجوانی کانون برنامه‌ی نظام سلطه برای مبارزه‌ی با جریان تمدنی انقلاب اسلامی را تشکیل می‌دهد. محور طرح تشرف که آمادگی برای تشرف به خطاب الهی و ایجاد نظام امامت درونی در انسان است بر اساس مبانی اسلامی مذکور، کانون مبارزه در میدان جهاد اکبر را شکل می‌دهد. روشن شدن این محور و جریان آن در بدنه‌ی نظام تعلیم و تربیت کشور باعث تشکیل جبهه‌ی تربیتی توانمند در این عرصه و ارتقاء بهره‌وری آن نظام در اثر همگرایی تلاش‌های ارکان مختلف نقش‌آفرین می‌گردد.

اگرچه رویدادهای مختلفی با موضوع سن تکلیف در کشور صورت پذیرفته است و هرکدام به نسبت خود اثرات مثبتی نیز به صورت مقطعی به دنبال داشته‌اند، اما رویدادهای محدود و زمان‌مند هرگز جایگزین طرح نظام‌مند و هدفمند در کشور نمی‌شوند. هدف اساسی طرح تشرف که تربیت نوجوان **مومن، مجاهد و اهل فکر** باشد، چنانکه تربیت اقتضاء دارد، امری تدریجی، طولانی‌مدت و بنیادین است. و بایستی نظام مند و هدفمند با محتوایی برگرفته از مبانی اسلامی از این طرح را اجرا نمایند، که با توجه به اینکه طرح مبتنی بر نظام اهداف می‌باشد، تحقق کامل آن وابسته به اجرای برنامه‌های عملیاتی دارای هدف مشخص برای رسیدن به هدف بالاتر در منظومه اهداف می‌باشد. که طرح تشرف علاوه بر محتوا و مبانی، این برنامه‌های عملیاتی را نیز تولید و آموزش و راهبری می‌نماید.

۸. تربیت انسانی موحد، مؤمن و معتقد به معاد و آشنا و متعهد به مسئولیت‌ها و وظایف در برابر خدا، خود، دیگران و طبیعت، حقیقت جو و عاقل، عدالت‌خواه و صلح جو، ظلم‌ستیز، جهادگر، شجاع و ایثارگر و وطن دوست، مهرورز، جمع‌گرا و جهانی اندیش، ولایت‌مدار و منتظر و تلاش‌گر در جهت تحقق حکومت عدل جهانی، با اراده و امیدوار، خودباور و دارای عزت نفس، امانت‌دار، دانا و توانا، پاکدامن و با حیا، انتخاب‌گر و آزادمنش، متخلق به اخلاق اسلامی، خلاق و کارآفرین و مقتصد و ماهر، سالم و بانشاط، قانون‌مدار و نظم‌پذیر و آماده‌ی ورود به زندگی شایسته‌ی فردی، خانوادگی و اجتماعی بر اساس نظام معیار اسلامی. (سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، ص ۲۴)

راهبردها

۱. اقتدای طبیعت انسان به شریعت به منظور ایجاد و حفظ تعادل انسانی (تخلق)
۲. تولید قدرت معنوی به سبب تحقق زنجیره تکالیف
۳. صیانت از حقیقت انسانی در پیوند تشریح و تعقل
۴. مدیریت و تعدیل غرایض جهت شکوفایی استعدادها و قابلیت های انسانی
۵. آرامش روحی و روانی فردی و اجتماعی

سیاست های طرح تشریف

۱. مواجه با تکالیف، شور انگیز و هیجانی و جذاب برای مکلف
۲. تعریف دوره انتظار و عطش پذیرش تکالیف (که دوره تمییز و ... ایجاد می شود)
۳. سهولت، روان سازی و تبدیل تکلیف و کلفت به حلاوت و یک دوره دلچسب و جذاب
۴. به هم پیوستگی زنجیره تمهید، تعلیم، تمرین، نظارت و استمرار در بستر خانواده، مدرسه، اردوگاه، مسجد و جامعه
۵. درونی سازی و تقویت خود کنترلی

ماموریت طرح ملی تشریف

۱) تولید و توزیع محتوای اثربخش، انجام عملیات رسانه ای و فعال نمودن

ظرفیت شبکه مردمی در محل های حضور نوجوان مانند مدرسه، مسجد و...

معرفی سن تشریف، جایگاه آن و همچنین پاسخ به نیازهای اساسی نوجوان در این سن، نیاز به تولید و توزیع محتوای اثربخشی دارد.

همانطور که در مقدمه ذکر شد، متأسفانه تاکنون یک برنامه جامع و قابل استناد برای این نقطه عطف زندگی، طرح ریزی و برنامه سازی نشده است. لذا طرح تشریف، ماموریت خود را تولید محتوای هدفمند در ساحات مورد نیاز این مقطع سنی برای همه مخاطبان مستقیم (دانش آموزان دختر و پسر) و اثرگذاران تربیتی (والدین، مربیان، معلمان و کادر مدرسه) می داند. هرچند این محتوا، کاملاً قابلیت ارائه بدون واسطه به مخاطبان را دارد که می تواند به تغییر کتب درسی و جانمایی در نظام تعلیم و تربیت منجر بشود. اما در گام اول برای شروع یک جریان تربیتی، لازم است این محتوا و نحوه ارائه آن، با کمک شبکه ای منسجم از فعالان تربیتی در مدارس و مساجد اجرا شود.

۲) گفتمان سازی و اصلاح فرهنگ عمومی در خصوص سن تشریف و مسائل آن

برای دانش آموزان و خانواده های آن ها

همانطور که در مقدمه ذکر شد، برای اینکه نوجوان در بحران های ساخته شده به واسطه دوران بلوغ قرار نگیرد، لازم است فرهنگ عمومی در این خصوص تغییرات جدی کند.

این تغییرات باید به نحوی سن تشریف را نقطه عطف زندگی نوجوان برای حرکت به سمت مسیر الهی جلوه دهد.

لذا در این خصوص باید راهبردهایی طراحی و تدوین شود که فرهنگ عمومی سن تشریف را اولاً مهم بشمارد، ثانیاً برای آشنایی با جنبه های مختلف آن به مراجع معتبر دسترسی داشته باشد و در نهایت بتواند نگاه ایجابی را جایگزین نگاه سلبی به این سن نماید.

ویژگی ها و وجه تمایز طرح تشریف

این ویژگی ها عبارت است از:

۱) منطبق بر قواعد و سنن الهی است.

با توجه به اینکه عالم مخلوق خدایی است که حکیم و مدبر کل کائنات است، ما نیز باید قواعد و سنن الهی که در عالم جاری و ساری است را در نظر بگیریم که بخشی از آن قواعد و سنن الهی که طرح تشریف بر مبنای آن ها بنا شده است را اشاره می کنیم :

سنت تکلیف

محل تلاقی و نقطه عطف رشد تکوینی و تشریحی در انسان در نسبت با خود مکلف به می باشد.

سنت تزئین

انسان ذاتاً به امور زیبا گرایش دارد و از امور زشت و زنده گریزان است. چون فطرتاً انسان بر این اساس بنا شده است شیطان هم با استفاده از این قاعده اعمال بد را در نظر انسان تزئین نموده و زیبا جلوه می نماید. از این رو طرح تشریف با این سنت با رویکرد جشن و نشاط و زیبا سازی برنامه ها با تکلیف مواجه می شود. که مقام معظم رهبری نیز به جذاب سازی و زیبا سازی امور پرورشی و تربیتی برای دانش آموزان تاکید می نمایند.^۹

سنت هدایت

همان هدایت تشریحی در سطح جامعه است که تکالیف و حقوق افراد نسبت به یکدیگر را مشخص می نماید. افراد جامعه باید خود را نسبت به هدایت یکدیگر مسئول بدانند که اگر اینگونه باشد برکات زیادی بر افراد آن جامعه سرازیر خواهد شد. که در دیدار دانش آموزان در جشن تکلیف محضر رهبر انقلاب، خطاب به دانش آموزان مسئولیت هدایت دیگران و جامعه را به نو تکلیفان تاکید و محول می نمایند. این سنت الهی نیازمند بستری است که آن قاعده اخوت می باشد.

سنت اخوت

سنت اخوت از مقومات ایمان است و قاعده ارتباط حاکم بین مومنان قاعده اخوت و برادری است. انما المومنون اخوه. اخوت پرفایده ترین، مستحکم ترین و آرامش بخش ترین پیوند اجتماعی است که برکات دنیوی و اخروی فراوانی دارد. قاعده اخوت تولید قدرت و توانمندی می کند. این سنت الهی بهترین جایگزین برای منشور حقوق شهروندی است که برای دستیابی به آرمان های جامعه ای که به دنبال حیات طیبه است زمینه سازی می کند.

^۹ کار پرورشی هم باید به گونه ای جذاب باشد که بچه ها را فراری ندهد. (۱۴۰۲/۰۲/۱۲)

سنت جماعت

«ید الله مع الجماعة» خدا به دست جماعت دست می دهد که طبق نقل مرحوم آیت الله شاه آبادی منظور از دست، قلوب و دل های مومنین می باشد. طبق قواعد و سنن الهی وقتی دل ها به هم گره می خورد به کارها ضریب نامحدود می دهد. مثل آثاری که برای نماز جماعت بیان فرمودند. لذا طرح تشریف بر آنست تا کلفت و صعوبت تکلیف را برای نوجوانان از بین ببرد و آنان را مشتاق و منتظر تشریف به محضر الهی نماید که یکی از این راهبرد های طرح استفاده از این سنت و قاعده الهی است. در این راستا جشن ها و اردو های تخصصی (نماز، حجاب، توبی و تبری، و...) طراحی شده است.

۲) شمولیت و در برگیرنده تمامی نوجوانان

با توجه به اینکه تکلیف مقوله ای است که همه افراد از این گذرگاه عبور خواهند کرد مسئله تشریف، مسئله ای جامع و فراگیر برای تمام انسان هاست و همه افراد اعم از دختر و پسر را در بر می گیرد.

۳) نقطه عطف زندگی تمامی کودکان و نوجوانان است.

تشریف را می توان به بزرگترین فرصت دوران زندگی فرد تعبیر کرد. دورانی که مقام معظم رهبری تعبیر عظیمی در مواجهه با آن بیان می فرمایند: «معنای جشن تکلیف این است که شما دیگر بعد از این، بچه نیستید، کودک نیستید، شما نوجوانید، مسئولیت پذیرید و در خانواده تان، در محیط مدرسه تان، در محیط های بازی با دوستان می توانید اثر بگذارید، شما می توانید دیگران را هم به راه راست راهنمایی کنید، هدایت کنید»^{۱۰} به بیان دیگر معظم له: «تکلیف یعنی اینکه نوجوان به مرحله ای رسیده که این قابلیت را پیدا کرده که خدای متعال با او حرف بزند. تکلیف یعنی مأموریتی که خدای متعال به شما میدهد که اگر این مأموریت را به بهترین وجهی انجام بدهید، زندگی شخصی خودتان و زندگی خانوادگی و زندگی اجتماعی را به خوشبختی نزدیک میکنید؛ این معنای تکلیف است. تکلیف یعنی مأموریت الهی»^{۱۱} همچنین متخصصین حوزه کودک و نوجوان بر اساس یافته های علمی به این نتیجه رسیده اند که رشد و تعالی جسمی فرد در این دوره چشمگیر و بی نظیر در مقایسه با بقیه دوران زندگی افراد می باشد. کودکان با ورود به دوران بلوغ از هوش خود بهتر استفاده می کنند. این دوران، شروع تفکرات انتزاعی در آن هاست. اطلاعات عمومی شان بیشتر می شود و سعی می کنند برای هر پرسشی پاسخی بیابند.^{۱۲}

۴) مرتبط با طبیعت حیات انسان اعم از مادی و معنوی است.

این دوران زندگی از دو سیر تکوینی و تشریحی الهی تشکیل می شود که با بررسی های به دست آمده نقطه عطف در هر دو بعد تکوین و تشریح سن تشریف می باشد و در واقع نقطه تلاقی رسمی تشریح با تکوین می باشد. علاوه بر این که از لحاظ جسمی فرد بزرگ می شود و تغییراتی در نسبت با خروج از دوران کودکی در او شکل می گیرد از لحاظ معنویات و

^{۱۰} بیانات در جشن تکلیف (۱۴۰۱/۱۱/۱۴)

^{۱۱} بیانات در جشن تکلیف (۱۳۹۵/۰۹/۲۳)

^{۱۲} نظرات دکتر الهام گرامی دانش آموخته دکتری روانشناسی از دانشگاه لیل فرانسه و عضو انجمن روانشناسان ایران، اروپا و کانادا

شرع نیز او متشرع می شود و دیگر بین یک فرد نو تکلیف که تازه به سن تشریف رسیده است با یک زن بزرگسال یا مرد مسن هیچ تفاوتی ندارد. در در همین راستا مقام معظم رهبری می فرمایند: «دوران زندگی انسان، دوران حوادث بی شماری است... اگر بنیه‌ی معنوی شما مستحکم باشد، در برخورد با این حوادث، شجاعانه، سربلند و پُرافتخار به پیش خواهید رفت؛ هم افتخار دنیوی پیدا میکنید، هم افتخار معنوی و عزت الهی پیدا میکنید؛ این از همین لحظه‌ی تکلیف شروع میشود. لحظه‌ی تکلیف شما و دوران بلوغ معنوی شما دوران بسیار مهمی است. عزیزان من، فرزندان من! من توصیه میکنم از همین حالا، از همین روزها و ماههایی که تشریف به تکلیف پیدا کرده‌اید، رابطه‌ی خودتان را با خدای متعال مستحکم کنید... راز پیشرفت یک انسان به صورت شخصی و فردی، و یک جامعه به صورت جمعی، این است که بتواند رابطه‌ی خود با خدا را حفظ کند. ارتباطتان را با خدا حفظ کنید.»^{۱۳}

۵) دغدغه تمامی خانواده ها است.

بلوغ تغییرات بسیاری را برای فرزندان و همچنین برای والدین آنها، به ارمغان می آورد. فرزند در حال انتقال از کودکی به بزرگسالی است و احتمالاً والدین به طور دقیق ندانند که به لحاظ جسمی، روانی و هیجانی چه کمک و حمایتی از دستشان بر می آید. اما با توجه به اهمیت فرزند، بسیار علاقه مند به یادگیری و مدیریت صحیح این دوران هستند. این مسئله نه تنها برای خانواده های مذهبی و متشرع دغدغه است بلکه عموم جامعه نیز تحت عناوینی مانند بحران بلوغ، بحران نوجوانی و... درگیر این مسئله می شوند.

باتوجه به اینکه نگاه اغلب خانواده ها به مسئله بلوغ، نگاهی بحرانی می باشد و احساس خطر و استرس در مواجهه با این مسئله دارند ولی طرح تشریف با تغییر این رویکرد غلط و ترسیم نگاه درست به این دوران طلایی و آماده سازی خانواده ها در مواجهه با این دوران، می تواند پاسخ گوی نیاز و دغدغه خانواده باشد که به همین دلیل طرح تشریف از استقبال بی نظیر خانواده ها برخوردار می باشد.

۶) مسئله مربیان و متولیان تعلیم و تربیت است.

این دوران به دو جهت برای مربیان و متولیان امر تربیت بسیار اهمیت دارد ۱. بحران های ناشی از عدم مدیریت صحیح ۲. اثر گذاری و عمق بخشی بالا در این دوران طلایی. که همین دو علت کافی است تا مربیان این دوران را در اولویت مسائل خود قرار بدهند تا که هر چه رشته کرده اند پنبه نشود، چون بسیاری از مربیان تربیتی با تجربه ریزش و از دست دادن متربیان در این سن مواجه شده اند و همچنین با استفاده از ظرفیت این دوران طلایی به تعمیق و تثبیت و رشد متربی پردازند.

۷) قابلیت تبدیل به فرصت طلایی و احياناً تهدیدی مخرب برای نوجوان است.

با توجه به اینکه در فضای موجود جامعه اعم از کتب درسی و نهادهای مرتبط با تربیت هیچ کاری در این حوزه صورت نگرفته است در حالیکه مسئله تشریف، یک مسئله مهم و اساسی است و خانواده ها شدیداً به برنامه در این حوزه نیازمند هستند و از آن استقبال می کنند.

^{۱۳} بیانات در مراسم جشن تکلیف دانش آموزان (۱۳۹۵/۰۹/۲۳)

از طرفی چون در دوران تشریف، در انسان یک رشدی در تمام ابعاد عقلی، جسمی و روحی حاصل می شود که فرد از فضای کودکی به فضای بزرگسالی ورود پیدا می کند و فرد اثر پذیری بالایی دارد پس فقط لازم است در این گذرگاه تربیتی، مکلف بر اساس فطرت خود هدایت شود. چون فطرت او هنوز دستخوش تغییرات نشده و به فطرت الهی نزدیک است. اگر تربیت را به ورزش دو امدادی تعبیر نماییم در آستانه تشریف فرد باید سرمایه های وجودی خود را از مرحله قبل به دست هویت جدید و تبدیل یافته خویش برساند و آنچه مهم است این که سرمایه نوجوان در کمال سلامت و صحت به مراحل بعدی حیات برسد. در واقع نوجوان در آستانه تولد جدید باید از آسیب ها در امان بماند. طبق بررسی های صورت گرفته در این حوزه نشان می دهد که بیشترین آسیب ها و مشکلاتی در افراد و سپس در جامعه صورت می گیرد مربوط به همین برهه و عدم مدیریت صحیح مسئله بلوغ می باشد. اما با مدیریت و هدایت صحیح، تشریف را می توان به بزرگترین فرصت دوران زندگی فرد تبدیل کرد.

۸) زیر ساخت حیات فردی و اجتماعی و آینده افراد است.

مدیریت درست این دوران از چنان اهمیتی برخوردار است که علاوه بر اثرات مثبت بر فرد و خانواده، آثار مترتب بر جامعه و کشور نیز دارد در کلامی از مقام معظم رهبری با نوجوانان در جشن تکلیف می فرمایند: «اولین چیزی که باید توجه بکنیم، این است که جشن تکلیف یعنی چه؟ ... تکلیف یعنی مأموریتی که خدای متعال به شما میدهد که اگر این مأموریت را به بهترین وجهی انجام بدهید، زندگی شخصی خودتان و زندگی خانوادگی و زندگی اجتماعی را به خوشبختی نزدیک میکنید... عزیزان من! امروز شما از دوران کودکی و بچه بودن خارج شدید؛ امروز شما نوجوانید... خودسازی کنید؛ هم خودسازی جسمی، هم خودسازی معنوی و روحی، هم خودسازی فکری، با همان ترتیبی که عرض کردم. بعد از آنکه شما نوجوانان عزیز در این میدان با عظمت و در این بهار باطراوت نوجوانی، حرکت درست را انجام دادید، آن وقت انسان میتواند مطمئن باشد که فردای این کشور، فردای بهتر از امروز است؛ فردای این کشور متعلق به شما نوجوانان است»^{۱۴}

^{۱۴} بیانات در مراسم جشن تکلیف دانش آموزان (۱۳۹۵/۰۹/۲۳)

فصل دوم: نظام اهداف تربیتی طرح تشریف

اهداف طرح تشریف را در چهار سطح ذکر خواهیم نمود که عبارت‌اند از: هدف غایی نظام تعلیم و تربیت، اهداف کلی، اهداف تفصیلی، اهداف جزئی یا عملیاتی؛

این الگوی تعیین سطوح اهداف شباهت بسیاری به الگوی نظام اهداف سند برنامه درسی ملی دارد؛ چراکه سند برنامه درسی ملی برای اهداف خود چهار سطح را ذکر می‌نماید و به توضیح تنها سه سطح اول آن می‌پردازد. این چهار سطح عبارت‌اند از: هدف غایی نظام تعلیم و تربیت، اهداف کلی، اهداف تفصیلی دوره‌های تحصیلی، اهداف حوزه‌های یادگیری. در سند نظام اهداف طرح نیز به علت تعداد بالای اهداف جزئی و عملیاتی و اینکه انتخاب آن‌ها به ملاحظه اقتضائات صحته اجرا نیاز دارد پرداخته نشده است؛ برخی از مهم‌ترین اهداف جزئی و عملیاتی در پیوست سند ذکر خواهد شد. لذا نظام اهداف طرح تشریف با الگوگیری از این مدل در سه سطح به شرح زیر تعریف می‌شوند:

۱. هدف غایی

قرآن کریم به عنوان کتاب زندگی حیات طیبه را در گروهی قرار گرفتن انسان در سلسله‌ی ولایت برمی‌شمارد: **يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ وَعَلَّمُوا أَنَّ اللَّهَ يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ وَأَنَّهُ إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ** <۲۴> (انفال) **ولایت به معنای قرب** است^{۱۵} و در نظام ولایی، ولی به معنای مقرب و مولی علیه به معنای مقرب است؛ در همین راستا برخی آیه‌ی شریفه‌ی **وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ** <۵۶> (ذاریات) را به معنای و ما خلقت الجن و الإنس إلا لیتقربوا إلیّ دانسته‌اند. بنابراین ولایت و قرب نظام حیات تکوینی و تشریحی عالم را تشکیل می‌دهد؛ حیات مادی انسان مرهون ولایت تکوینی خداوند متعال است و حیات طبیعه‌ی انسانی نیز مرهون ولایت تشریحی حضرتش^{۱۶} است. نتیجه‌ی ولایت تکوینی ذات اقدس الهی فراهم شدن بستر طبیعت برای تربیت انسانی است. اما بستر دیگری نیز برای تحقق تربیت متعالی انسانی و افاضه‌ی حیات طیبه لازم است که این بستر، بستر حقیقت بوده، مجرای ولایت تشریحی خداوند متعال است. در نقطه‌ی خاصی از سیر تکامل طبیعی انسانی که در بستر زمان قهرراً روی می‌دهد، انسان استعداد آن را می‌یابد که تکامل حقیقی خویش را نیز به تعالی برساند. در این زمان که دوران بلوغ و تکلیف است، انسان شایستگی تشریف به وادی ولایت تشریحی پروردگار عالم را می‌یابد و مکلف به رعایت نظام تکلیف می‌گردد.^{۱۶}

تربیتی که به واقع فرآیند زمینه‌سازی افاضه‌ی حیات طبیعه‌ی انسانی است تربیت ولایی است. تربیت ولایی همان حیات‌بخشی به مولی علیه است. در سازه کار تربیت ولایی محور تکلیف است نه تکلف. در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی، لازم است با رعایت سنت تربیت ولایی، از بستر طبیعت بهره گرفته، انسان را به وادی حقیقت رهنمون باشیم. تفاوت اساسی امر آموزش و تربیت نیز در همین مسئله است که در آموزش می‌بایست مطالب والا را تنزل داده، در سطح مخاطب بیان نمود اما در تربیت

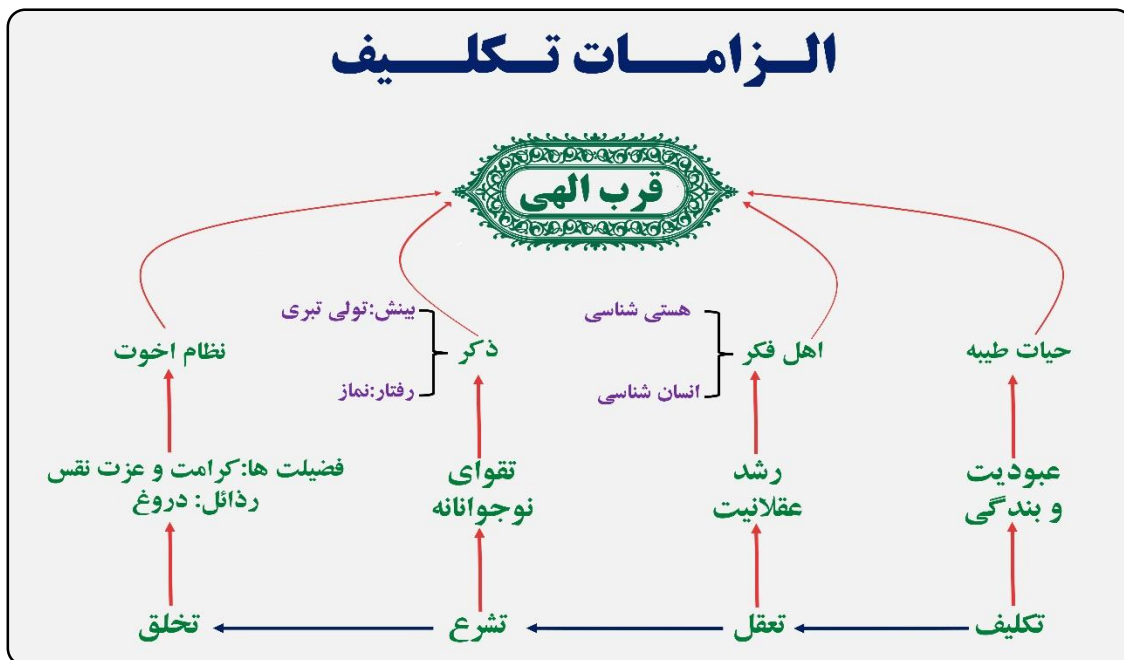
۱۵. المیزان فی تفسیر القرآن، ج ۶ صص ۱۱ الی ۱۴.

۱۶. در اینجا لازم است به بخشی از بیانات رهبر معظم انقلاب^{مد} در دانشگاه تربیت مدرس به تاریخ ۱۳۷۷/۰۶/۱۲ اشاره شود: «بشر خصوصیتش این است که مجموعه‌ی انگیزه‌ها و غرایز متضادی است و مکلف است که در خلال این انگیزه‌های گوناگون، راه کمال را بییابد. به او آزادی داده شده، به خاطر پیمودن راه کمال. همین آزادی با این ارزش، برای تکامل است؛ کما اینکه خود حیات انسان برای تکامل است: **وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ** <۵۶> (ذاریات). خداوند جن و انس را آفریده، برای رسیدن به مرتبه‌ی عبودیت او که مرتبه‌ی بسیار والایی است. آزادی هم مثل حق حیات است؛ مقدمه‌ای برای عبودیت. در غرب، در نفی «تکلیف» تا جایی پیش رفته‌اند که نه تنها تفکرات دینی را، حتی تفکرات غیر دینی و کل ایدئولوژی‌ها را که در آن‌ها تکلیف هست، واجب و حرام هست، باید و نباید هست، نفی می‌کنند! الان در آثار اخیر همین لیبرال‌نویس‌های آمریکایی و شبه‌آمریکایی و کسانی که پیامبرشان آن‌ها هستند – امت‌های آن‌ها در کشورهای دیگر، از جمله متأسفانه بعضی‌ها در کشور خود ما دنبال همین هستند – دیده می‌شود که می‌گویند تفکر آزاد غربی با اصل «باید و نباید» و با اصل ایدئولوژی مخالف است! اسلام به کلی نقطه‌ی مقابل این است. اسلام، «آزادی» را همراه با «تکلیف» برای انسان دانسته که انسان بتواند با این آزادی، تکالیف را صحیح انجام دهد، کارهای بزرگ را انجام دهد، انتخاب‌های بزرگ را بکند و بتواند به تکامل برسد.»

باید انسان را تعالی داد تا مطالب والا را دریافت نماید. در سازه کار تربیت ولایی، در دوره‌ی تمییز لازم است مقدمات دوره‌ی تکلیف آماده شود تا شروط تکلیف که عقل، علم، قدرت و بلوغ باشد در آستانه‌ی سن تکلیف شکوفا شوند.

۲. اهداف کلی

همانطور که اشاره کردیم تکلیف زمانی رخ می دهد که رشد چشمگیر و بی نظیر چهار عامل (عقل، قدرت، بلوغ و علم) در انسان اتفاق می افتد. و خود تکلیف به جهت رشد و تولید قدرت توسط این چهار عامل منجر به رشد تعقل و جهش این زمینه در فرد میشود. رشد عقلانیت، رشد شرعی را نیز در انسان رقم میزند. موقعیت تکلیف بهترین وسیله برای متشرع شدن فرد است. و یکی از خروجی های دیگر تکلیف که ثمره تعقل و تشریح می باشد، عبارت است از تعادل.

محصول شکل گیری این سه اتفاق (تعقل، تشریح و تعادل) در فرد مکلف که از الزامات تکلیف است، زمینه ساز «ایمان» می گردد.

پس باید گفت که اولین هدف کلی طرح تشریف عبارت است از: «نوجوان اهل ایمان بار بیاید»^{۱۷}، که اهدافی با عناوین مختلف که در نسبت با نوجوان در بیانات مقام معظم رهبری بسیار مورد استفاده قرار گرفته است در همین عنوان کلی قرار می گیرد اهدافی مانند: مومن، ولایتمدار، متخلق به اخلاق اسلامی، دارای هویت ملی و مذهبی و...

دومین هدف کلی طرح تشریف برخواسته از تعریف جامع و کامل ایمان برطبق مبانی اسلامی و اندیشه امامین انقلاب است که ایمانی مورد نظر هست که برخواسته از فکر و آگاهی باشد پس باید گفت نوجوان «اهل فکر» بار بیاید. و اهدافی دیگر نیز تحت این عنوان از قبیل: علم آموز، عاقل، اهل فکر و... قرار می گیرند.

سومین هدف کلی طرح تشریف برخواسته از تعریف جامع و کامل ایمان برطبق مبانی اسلامی و اندیشه امامین انقلاب است که ایمانی مورد نظر هست که مخلصانه و مجاهدانه باشد پس باید گفت نوجوان «اهل جهاد» بار بیاید. جهاد به معنای موسع آن می باشد که جهاد اصغر و جهاد اکبر و جهاد کبیر را در بر می گیرد. که اهدافی با عناوین مختلف که در نسبت با نوجوان

^{۱۷} سعی کنید بچه‌ها را با ایمان کنید؛ ایمان به خدا، ایمان به حقیقت مطلق و ایمان به اسلام. اگر این بچه‌ها با ایمان پرورش پیدا کردند و شما توانستید بذر ایمان را در دلشان بکارید، در آینده میشود از آنها هر

شخصیت عظیمی ساخت و برای هر کاری مناسبند، (۱۳۷۷/۰۲/۲۳)

در بیانات مقام معظم رهبری فراوان دیده می شود، در همین عنوان کلی قرار می گیرد اهدافی مانند: جهادگر، انقلابی، مسئولیت پذیر، کارآمد، امیدوار، بلند همت و...

پس می توان گفت به صورت کلی هدف طرح تشریف تربیت کودک و نوجوان «مومن، اهل فکر، مجاهد»^{۱۸} می باشد. هر کدام از این اهداف یک منظومه و نقطه عزیمت مشخصی دارند؛ که اهداف تفصیلی محسوب می شوند.

۳. اهداف تفصیلی

منظومه تکلیف مدار شدن فرد که به تفصیل در مبانی حیات طیبه مطرح گردیده است و نقطه عزیمت در تکلیف و بندگی حیات طیبه می باشد.^{۱۹}

برای ورود و رشد تعقل نوجوان را باید اهل فکر بار بیاوریم؛ طبق روایات، ورزش و تقویت فکر با هستی شناسی و انسان شناسی رقم میخورد که به عبارتی عقائد می باشد.

با رشد عقلانیت، به تشریح فرد می پردازیم که هدف تفصیلی ذیل تشریح این است که نوجوان را اهل ذکر میکند و نوجوان خودش را مدام در محضر خدا میبیند. که به بیان امام خمینی عالم را محضر خدا می داند و دیگر در محضر خدا گناه نمی کند. که می توان گفت به دنبال تقوای نوجوانانه برود.

برای اهل ذکر شدن در اسناد پشتیبان طرح با قواعد دینی و سنن الهی ثابت کردیم^{۲۰} که اولویت عمل در مکلف به برای تکالیف الهی و فروع و ضروریات دین از لحاظ بینش تولی وتبری^{۲۱}، و از لحاظ رفتار نماز^{۲۲} می باشد و نقطه عزیمت اهل ذکر شدن در نظر می گیریم.

ثمره شکل گیری تعقل و تشریح در فرد مکلف ایجاد تعادل یا به عبارتی همان تخلق می باشد. که دال مرکزی ورود به تخلق اسلامی فرد باید اهل کرامت و عزت نفس بشود که در مبانی نظام اخوت به تفصیل به مراحل و اهداف این بخش پرداخته شده است.

و در نهایت ثمره شکل گیری تعقل و تشریح و تخلق؛ ایمان می باشد. که به صورت مفصل در نظام ولایی تربیت و مراحل آن تبیین نموده ایم.

که در نهایت اهداف کلی را تحت سه عنوان کلی «ایمان، اهل فکر، مجاهد» دسته بندی می نماییم که همانطور ذکر شد اهداف کلی از قبیل مومن، ولایتمدار و متخلق به اخلاق اسلامی با ۱۲ هدف تفصیلی دارای اولویت تحت عنوان ایمان بیان شده است و اهداف تفصیلی تحت عنوان اهل فکر با ۶ هدف تفصیلی دارای اولویت بیان شده است. و در آخر عناوین اهداف

^{۱۸} ما میخواهیم خروجی این دستگاه عظیم، این ماشین بزرگ، یک خروجی ای باشد منطبق بر تفکر اسلامی.خب حالا آن انسان مطلوب جامعهی اسلامی و انقلاب اسلامی و نظام اسلامی چه خصوصیتی دارد؟ ... آن انسان طراز اسلامی ای را که توقع هست آموزش و پرورش او را تربیت کند معرفی کنیم، این جور تعریف میکنیم که انسانی باشد با این خصوصیات: اولاً مؤمن باشد؛ ایمان اولین شرط است. ثانیاً خردمند باشد؛ یعنی عقل را به کار بگیرد. «لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ» (۲) در قرآن ببینید چقدر هست! ثالثاً اندیشمند باشد؛ یعنی فکر کند. عقل فقط برای پیدا کردن راههای عملی زندگی نیست؛ عمده برای فکر کردن و اندیشیدن است، که این از دانشمند شدن مهم تر است. اگر بخواهیم دانشمندان خوبی داشته باشیم، باید اندیشمندان خوبی داشته باشیم. بعد، دانشمند شدن و کسب علم؛ این هم یک خصوصیت است. مجاهد و اهل عمل باشد؛ یعنی نشستن و حرف زدن و صرفاً فکر کردن و حرفی کردن کافی نیست، باید اهل عمل باشد که حالا در این زمینه هم بخشهای زیادی وجود دارد. عمل هم عمل مجاهدانه و پیگیر [است]؛ همان [عملی] که در عرف شرع مقدس اسلام «جهاد» گفته میشود که آن وقت این جهاد در اینجا جهاد فی سبیل الله است، جهاد مورد ترغیب شرع است. انسان با انصافی دربیاید، [انسان] بانظمی دربیاید، متخلق به اخلاق اسلامی دربیاید؛ اینها خصوصیات انسانی است که ما توقع داریم در آموزشی که شما میدهید و پرورشی که شما میکنید، یک چنین انسانی به وجود بیاید. (۱۳۹۹/۰۶/۱۱)

^{۱۹} گر میخواهید کار معلمی شما مورد رضای خدا و نسل های آینده قرار گیرد و در انجام وظیفه تان از شما به نیکی یاد شود، بچه ها را متدین بار بیاورید... متدین بار آوردن بچه ها همان چیزی است که میتواند آینده ی این کشور را آباد کند. (۱۳۸۴/۰۲/۱۲)

^{۲۰} قواعد عبارت است از: ۱. با آمدن تکلیف حکم می آید (منجز بودن) ۲. ساحت زمان (یومیه و...) ۳. شرط قبولی اعمال به آن هاست. ۴. روایات وارده

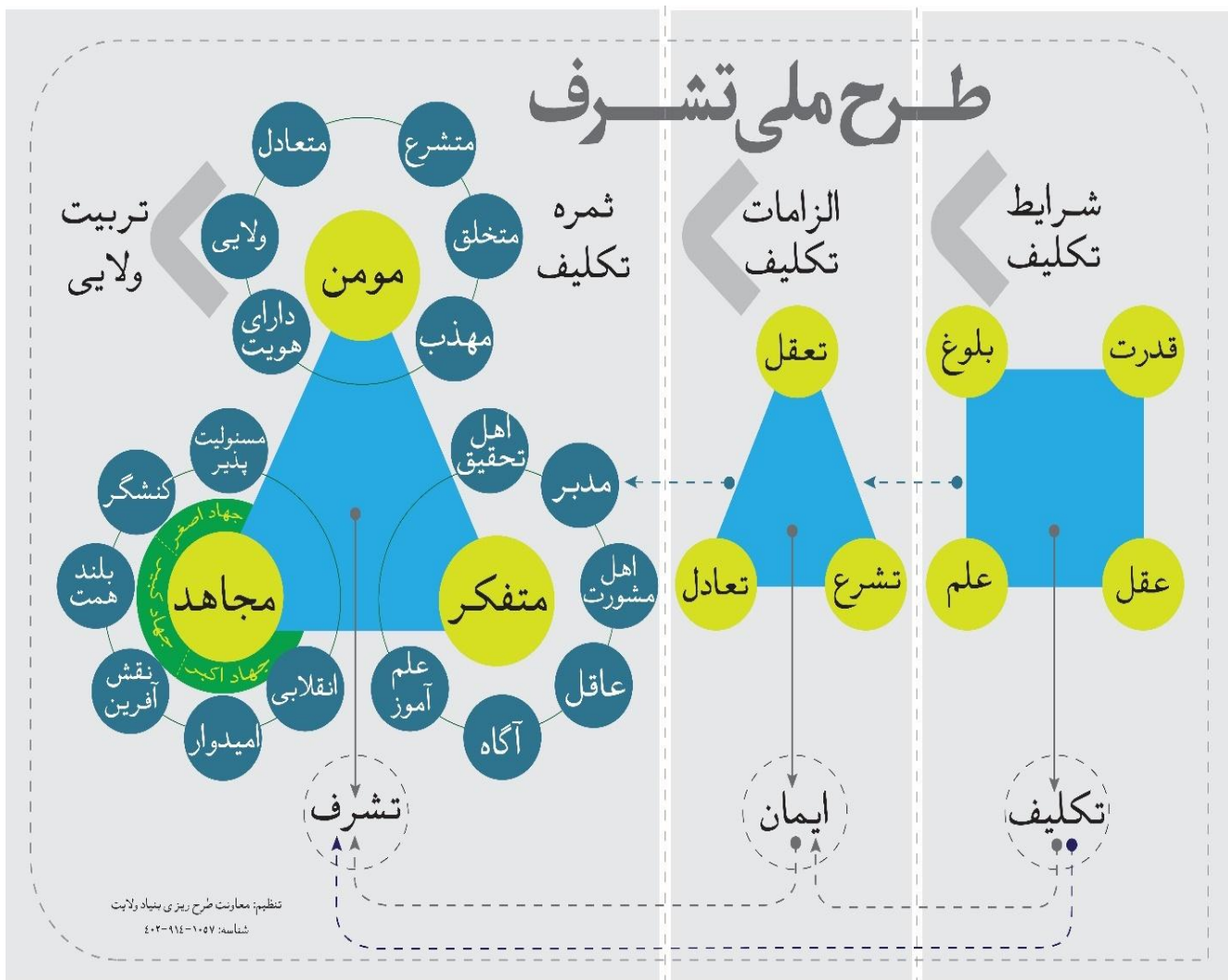
^{۲۱} توصیه ای که من میخواهم به شما نوجوان ها بکنم، به شما دختران عزیزم توصیه کنم، این است که با خدا دوست بشوید؛ سعی کنید از همین آغاز نوجوانی تان، با خداوند مهربان دوست بشوید. (۱۴۰۱/۱۱/۱۴)

^{۲۲} عزیزان من، فرزندان من! من توصیه میکنم از همین حالا، از همین روزها و ماههایی که تشریف به تکلیف پیدا کرده اید، رابطه ی خودتان را با خدای متعال مستحکم کنید.... بهترین راه ارتباط با خدا، در درجه ی اول همین نمازی است که میخوانید. از همین حالا، از همین دوران آغاز تکلیف سعی کنید نماز را با توجه بخوانید. (۱۳۹۵/۰۹/۲۳)

کلی مانند: جهادگر ، انقلابی ، مسئولیت پذیر ، خلاق ، امیدوار ، بلند همت ، کارآمد و... با ۱۷ هدف تفصیلی دارای اولویت تحت عنوان اهل فکر بیان شده است. که در سند نظام اهداف طرح به تفصیل به آن پرداخته ایم.

۴. اهداف عملیاتی

زیر مجموعه اهداف تفصیلی با هدف فرآیند تحقق اهداف کلی و مهمترین موضوعات روز بیان می گردد و عملاً برنامه های اجرایی متناسب با این اهداف تنظیم می شود. مانند طرح درس خط قرمز که با اهداف عملیاتی مهارت مدیریت نیاز ها و استقبال و پذیرش حدود الهی تحت عنوان هدف تفصیلی تفکر و تدبر در خلقت، زیر مجموعه هدف کلی «اهل فکر شدن» طراحی گردیده است.

فصل سوم : اهم مسائل نوجوان در دوران بلوغ و نقشه راه طرح تشریف

۱. اهم مسائل نوجوان در دوران بلوغ

- نفی ارزش های گذشته و بازنگری در آنها
- بحران هویت و پرسش از چیستی خود
- عدم آمادگی برای پذیرش و استقبال از حدود الهی و تشریف به تکالیف
- عدم تبعیت از پدر و مادر
- تأثیر پذیری منفی از گروه همسالان و دوستی های خارج از قاعده
- ترس از آینده و گم کردن هدف
- تحولات فیزیکی و جسمی نوجوان و تنفر از شکل ظاهری خود و از دست دادن اعتماد به نفس
- آسیب ها و تهدیدات از قبیل هیجانات افراطی، اعتیاد به فضای مجازی، مد، موسیقی و ...

۲. نقشه کلی راه طرح تشریف

پس از شناخت دقیق موضوع و مسئله بنیادین طرح در فصل های قبلی، در این فصل به دنبال یافتن یک نقشه راه جامع و مستند به مبانی دینی برای پاسخ به مسائل اساسی نوجوان در این دوره سنی شگفت انگیز و با اهمیت خواهیم بود. در واقع یافتن یک نگاه از بالا به پاسخ های مسائل ارائه شده در این طرح و درک عقبه ها و ریشه های پاسخ های اعلامی و به تعبیری دقیق تر، یافتن مستندات و سرچشمه های بحث هدف اصلی این فصل می باشد در این فصل آشکار خواهد شد که مهم ترین عامل پیشگیرانه و اصلی ترین خصلت آماده گر نوجوانان جهت ورود به دوره تشریف، "تعقل"، "تشریح" و "تخلق" است. بهترین وسیله و ابزار برای تحقق و اتصال این سه خصلت حقیقت «مبانی ارائه شده در حیات طیبه (تقوای نوجوانی)» است.

لذا طرح تشریف، تنها به مسائل شرعی دوران بلوغ نمی پردازد و در واقع به صورت هدفمند، با نشاط، سرور و شادی، خاطره انگیز، جذاب و نو، در نظر دارد بر تمامی ابعاد و ساحت های مسئله بلوغ و تشریف تمرکز محتوایی و اجرایی نماید. این نقشه راه، برنامه های طرح را در بستر زیر که به صورت طرح درس های دارای نظام اهداف و محتوا می باشد را پیگیری خواهد نمود:

- بسته های موضوعی تشریف

- ❖ اعتقادات
- ❖ اخلاق

- ❖ احکام
- ❖ تغذیه و بهداشت
- ❖ ورزش و تربیت بدنی
- ❖ فضای مجازی
- ❖ تحصیلی و شغلی
- ❖ روانشناسی دینی (بر مبنای اصول و تربیت دینی)

– جشن های تشریف

- در سه سطح اعم از ۱_ جشن تکلیف عمومی ۲_ جشن تکالیف مشترک مانند: نماز، جشن روزه ۳_ جشن تخصصی مانند جشن تولی و تبری، جشن حجاب (ویژه دختران)، جشن جهاد (ویژه پسران) و جشن های عبادت و بندگی بعد از تشریف و...

– اردو های تشریف

- اعم از اردو نماز، اردو روزه، اردو تولی و تبری، اردو حجاب (ویژه دختران)، اردو جهاد (ویژه پسران) و...

– رویداد های ملی تشریف

- برنامه ای ویژه که قابلیت جریان سازی و ایجاد حرکت جمعی دارد مانند جشن تکلیف در محضر مقام معظم رهبری، پویش ملی جشن تشریف و عبادت در خانواده ها، جشن تشریف در مناطق محروم و سنی نشین و... (بطور مفصل و در فصل پنجم به آن پرداخته خواهد شد)

– ایجاد نهضت اجتماعی و مردمی سازی

- مانند پای کار آوردن افراد دارای پشتوانه اجتماعی و مشهور، تولید برنامه های تلویزیونی، پویش جشن تشریف و جشن عبادت در منزل و از این قبیل کارها که در نهضت اجتماعی بیان گردید.

در ادامه برای تبیین هرچه بیشتر نقشه راه مواجهه با تکلیف ابتدا به رویکردهای رایج و نقد آن ها می پردازیم در ادامه رویکرد اتخاذی صحیح و بنیادین طرح تشریف را توضیح می دهیم:

* رویکرد های رایج در مواجهه با مسائل:

برخی از رایج ترین رویکردهایی که در پاسخ به مسئله دوره بلوغ و تکلیف در میدان عمل دیده می شود عبارت است از:

– بحران دانستن بلوغ:

از منظر برخی روانشناسان، شکل گیری تفکر انتزاعی، تغییر تحولات فیزیکی و سایر تحولات دوره بلوغ هجده هایی را به نوجوان وارد می نماید که مدیریت آنها از توان و داشته های او خارج است لذا فرد وارد بحران های جدی و حتمی می شود.

و در این بحران همه عوامل اثر گذار باید کمک نمایند تا مخاطب با اختلالات این دوران به صورت منطقی و بدون اضطراب و هیجان مواجهه یابد و با آموختن مهارت های ضروری از حوادث این دوران به سلامت عبور یابد.

در حالی که دو اشکال اساسی به این رویکرد وارد است: اشکال اول: این گزاره صحیح است که با پیشرفت فرایند شکل گیری تفکر انتزاعی مخاطب وارد مرحله ای جدید انتخابگری به صورت مستقل شده و اصرار بر تصمیم گیری های مستقل دارد. اما اشکال این رویکرد آنجاست که اگر تمهیدات لازم از قبل از ورود مخاطب به این مرحله فراهم می شد بجای مواجهه با بحرانی ترین دوره عمر مخاطب با اساسی ترین و مهمترین فرصت تربیت فرد روبرو می شدیم.

اشکال دوم: با تشخیص غلط، برخی دست اندرکاران امر تربیت نوجوان تلاش می نمایند تا از بیرون به متربی نوع مواجهه را آموزش دهند و هدف و مسیر رسیدن به آن را تحمیل نمایند که دقیقاً در همین نقطه، نوجوان دچار عصیان و نافرمانی می شود و در مواردی به همه داشته های صحیح خود پشت می کند.

– بیان حدود الهی و پذیرش حدود الهی

این رویکرد رایج ترین مدل مواجهه با مسئله تشرف به حدود الهی می باشد. متولیان امر تربیت در این رویکرد، دوره بلوغ را امری سطحی و زودگذر تصور می نماید و تمام مسئله را با یک جلسه دو ساعته جشن تکلیف و یا در بهترین حالت اردوی نیم روزه زیارتی و برگزاری سخنرانی به پایان می رسانند. در صورت در نظر گرفتن تداوم برای طرح خود نیز به برگزاری کلاس های احکام می پردازند و دائماً با بمباران اطلاعات پی درپی سعی می نمایند به صورت تحمیلی مخاطب را کشان کشان به سمت پذیرش حدود الهی سوق دهند.

این رویکرد اگرچه در تداوم و بعد از گذراندن مراحل تمهیدی و مقدماتی لازم و ضروری است اما محور قرار گرفتن آن در ابتدای پاسخ به مسئله دارای اشکالاتی اساسی است:

اشکال اول: این رویکرد مبتنی بر مسائل، تحولات و نیازهای میدان نوجوان نیست لذا نمی تواند کمکی به انتخاب نوجوان نماید بلکه در مواردی نتیجه عکس خواهد داد و کلافگی و سر درگمی فرد را روز افزون می نماید.

اشکال دوم: از آنجا که جنس نصیحت گونه و نجوشیدن از درون دارد تداعی تحمیل برای او می نماید و آهسته آهسته او را وادار موضع گیری می نماید که برای چه باید این محدودیت ها و رفتارها را پذیرفت. یا درون خود هیچ انگیزه ای برای عمل نمی یابد.

اشکال سوم: این رویکرد بستری مناسب برای رویش آفت شبهات بیرونی است و در مقابل هجوم شبهات رایج از استحکام قوی برخوردار نیست و دژ مستحکمی نمی باشد.

– بیان فلسفه احکام الهی

اگرچه این رویکرد پیشرفته تر از رویکرد قبلی است و با بیان چرایی احکام و مسئله سازی و استفاده از قالب هایی جذاب سعی در همراه سازی نوجوان را دارد اما با این وجود این شیوه همچنان برخی از اشکالات فوق را با خود به همراه دارد.

علاوه بر اینکه در مواردی ممکن است این رویکرد به جهت اینکه در زمان مناسب بکار گرفته نشده است سبب شود نوجوان دچار این توهم شود که از تمامی استدلال های بالادستی در این موضوع مطلع است. در حالی که بسیاری از حکمت های نهفته در احکام در حوزه بحث های اعتقادی ریشه دارد که بیان آنها متناسب با سن و سال مخاطب در این دوره نیست و یا بخشی از حکمت های احکام و دستورات شفاف نیست و از باب امر الهی باید عمل شود.

– رویکرد مبنایی و بنیادین

هر سه رویکرد فوق دارای نواقصی هستند که نیاز به تکمیل دارند. این نواقص در رویکرد مبنایی و بنیادین جبران شده است و سبب شده تا از استواری و استحکام بیشتری برخوردار باشد. در ادامه به تبیین رویکرد چهارم خواهیم پرداخت.

* رویکرد بنیادین و صحیح

این رویکرد دارای ویژگی های اساسی زیر است:

– رجوع به ریشه مسائل

یکی از هنرمندانه ترین و تخصصی ترین نوع مواجهه با مسائل یافتن ریشه های اصلی و فرعی مسئله می باشد. تربیت در حقیقت با کنار زدن ظواهر و دیدن ریشه ها و منابع جوشش مشکل و مسئله آغاز می یابد. این ویژگی کمک خواهد نمود تا جامع و مانع به حل مسئله پرداخته شود. و در شاخ و برگهای متکثر و پر پیچ خم راه حل های فریبنده و ظاهری گم نشد و پاسخ های ارائه شده از انسجام و نظم و پیوستگی معنا داری برخوردار شوند. یکی از ویژگیهای این گونه از مواجهه استحکام و اتقان می باشد تا پاسخ ها مستند و قابل دفاع باشند.

– هدف محور

رویکرد چهارم که رویکردی مبنایی و بنیادین است براساس راهبرد هدف محوری طرح ریزی گردیده ایست. به این معنا که چنان چه این طرح توانست اهداف مخاطبان خود را تعالی ببخشد و در لایه اهداف متریبان تحول ایجاد نماید بسیاری از مسائل ریز و درشت تربیت پاسخ خواهند گرفت.

به تعبیر مقام معظم رهبری امام خامنه ای مدظله العالی:

– « هدفهای بزرگ، به خودی خود، حرکتها و شخصیتهای بزرگ را تولید می کند». ^{۳۳}

– «...اگر کسی در راه هدفهای والا و الهی، مجاهدت کرد و زحمت کشید و بعد کشته شد، آن هدف زنده می شود و وجود این شخص هم، همان هدف است و شخصیت و هویت واقعی او قائم به آن هدف می باشد». ^{۳۴}

^{۳۳} حدیث ولایت ج ۱ ص ۳۲

^{۳۴} حدیث ولایت ج ۲ ص ۶۶

– بلوغ و تشریف به تکالیف را فرصت می داند نه تهدید

در صورت صحت پیشرفت فرایند شکل گیری تفکر انتزاعی در دوره تشریف، دو حوزه نظارتی برای متربی شکل می گیرد یک حوزه، «نظارت بر اهداف» و دوم «نظارت بر مسیر رسیدن به اهداف» و او می خواهد به صورت مستقل هدف و مسیر خودش را «انتخاب» نماید. به عبارتی او توان «انتخاب» یافته است و این یک فرصت بسیار مهم و نقطه عطفی سرنوشت ساز است. این فرصت اگر صرف فراهم نمودن آموختن مهارت انتخابگری صحیح شود تا از این طریق متربی از آلودگی به معصیت درامان بماند و در نسبت با اعتقادات و داشته‌هایش دچار عصیان نشود و در انجام خیرات موفق عمل نماید متربی با هیچ بحرانی مواجه نخواهد شد. در واقع بحران ذاتی تحولات بلوغ نیست بلکه حاصل عدم آماده سازی متربی پیش از ورود به دوره تشریف و همچنین حاصل تشخیص های غلط اولیای تربیتی نوجوان برای عبور از تحولات سریع می باشد.

– به استقبال حدود رفتن متربی نه صرفا پذیرفتن حدود

در این رویکرد نقش فعال نوجوان نادیده نگرفته شده است و سعی خواهد شد که مخاطب با سیری از رودن خود به نقطه ای دست یابد که به استقبال حدود برود که یک مرحله بالاتر از پذیرش تحمیلی و یا اکرایی حدود است. یکی از دلایل تحقق این استقبال آنست که در این رویکرد از مسائل فرد مسیر رشد و حرکت آغاز می شود تا به هدف های متعالی ختم شود. نیازهایی همچون نشاط، حرکت، فعالیت، محبت، هویت،... و موانعی همچون سستی و تنبلی، پرخاشگری، عجز بودن، زندگی در عالم مجازی و وجود محیط باز و رقیب های جذاب... همه از جمله مواردی هستند که در این رویکرد ملاحظه خواهند شد.

مواردی از قبیل: سریع الوصول بودن، داشتن فرآیند تحقق ساده تر، قابل احصا بودن، نمود مثبت بیشتر داشتن، محدودیت های بودجه و نیروی انسانی و زمانی، انطباق بیشتر با آیین نامه ها و جامعه آماری گسترده مخاطبان و ... باید در نظر گرفت.^{۲۵}

* توضیح و تبیین رویکرد بنیادین:

پرسش اساسی آنست که تمامی مسائل متربی در دوره بلوغ و سن تکلیف که در فصل قبل مطرح شد آیا دارای یک ریشه واحد می باشد یا خیر جنس هر کدام متفاوت است و هر کدام را باید به صورت مستقل بررسی نمود؟ یا به تعبیری عام تر آیا انسان از منظر اسلام در وجود خود دارای سرچشمه هایی هست که مبدأ تمامی سیئات و حسنات محسوب شود؟

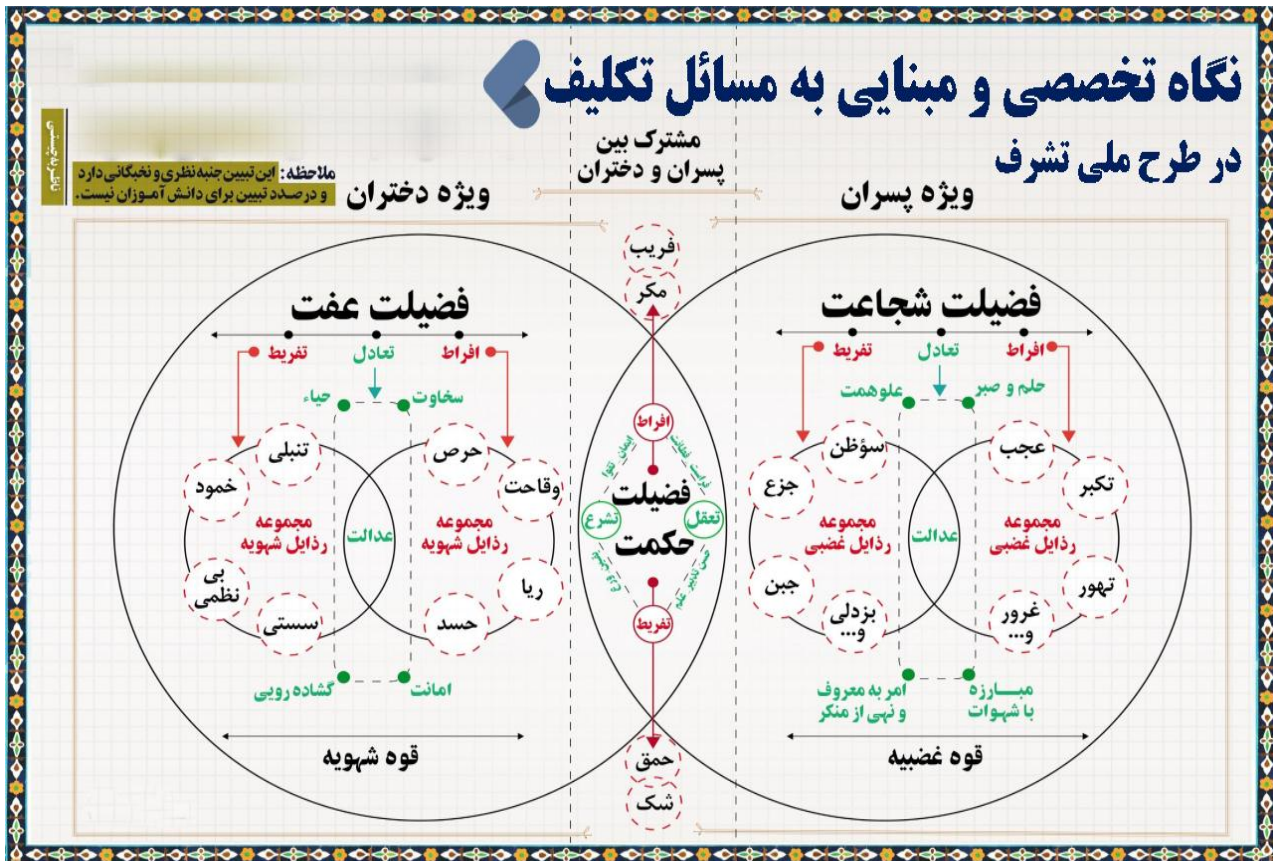
در اندیشه های امام خمینی (قدس سره) و علامه طباطبایی (قدس سره) و سایر تراث دین شناس این حقیقت جلوه دارد که ریشه تمام سیئات و حسنات را در سه قوه از قوای انسان می دانند. حضرت امام خمینی (قدس سره) در این خصوص می فرماید: «این سه قوه» (واهمه» و «غضبیه» و «شهوویه») سرچشمه تمام ملکات حسنه و سیئه و منشأ تمام صور غضبیه ملکوتیه است.»^{۲۶}

یافتن این ریشه های اساسی کمک می کند تا راه حل اصلی را ساده تر دریابیم. در ادامه این بیان امام ^{۲۵} به راه حل نیز اشاره میفرماید: «... هیچ داعی الی الله تا کنون نگفته است باید شهوت را بکلی کشت و نائره غضب را بکلی خاموش کرد و تدبیر «وهم» را از دست داد، بلکه فرموده اند باید جلو آنها را گرفت که در تحت میزان عقلی و قانون الهی انجام وظیفه دهند»^{۲۷}

^{۲۵} تذکر: ملاحظه صحنه اجرا در تعیین اولویت، نباید در تعارض اهداف اصلی طرح باشد و ملاحظه این ملاکها به معنای نادیده گرفتن اهداف اساسی و اصلی طرح نمی باشد.

^{۲۶} کتاب شرح چهل حدیث (اربعین حدیث) صفحه ۱۴ و ۱۶

^{۲۷} کتاب شرح چهل حدیث (اربعین حدیث) صفحه ۱۴ و ۱۶

در واقع تقویت عقلانیت و تحت میزان حدود الهی قرار گرفتن ریشه ای ترین پاسخ به مسائل نوجوان در دوره بلوغ است. در حقیقت عقلانیت راه برون رفت از مشکلات و رسیدن به حدود الهی و ایمان است. به تعبیری دیگر می توان اینگونه بیان نمود که راه حل این مسائل، مسیر هموار و سهل الوصول و امن آن زمانی حاصل می شود که دو هدف مهم «ایمان» و «اهل فکر» در نوجوان محقق شود. و با «مجاهدت» در مسیر الهی تقوای نوجوانانه را در خود تقویت نماید.

حال پرسش اساسی این است که بهترین ابزار و مرکب برای حرکت به سمت حاکمیت عقل بر مملکت وجود آدمی و تشریف بر مرحله ایمان به قوانین الهی چیست؟

امام خامنه ای مدظله العالی در بیانی مهم، از این معمای دشوار رمزگشایی می نمایند؛ پاسخی ارائه می نمایند که زمینه ساز تحقق تمامی اهداف و پلی برای رسیدن از عقلانیت به ایمان می باشد. این واژه کلیدی «تقوای نوجوانی»^{۲۸} است.

۲۸ «گاهی با خود فکر میکنم جوان که در بهترین اوقات عمر خود به سر می برد، اگر بخواهد سرمایه ای را به دست آورد که موفقیت های دنیایی و آخرتی او را تضمین کند، دنبال چه چیزی باید باشد؟ سؤال مهمی است. اولاً مورد نظر، موفقیت های دنیایی و اخروی است - جسم و جان، فکر و دل - ثانیاً این سؤال، مخصوص به یک دسته از جوانان هم نیست. پاسخی هم که به ذهن من میرسد، باز مخصوص یک دسته از جوانان نیست؛ یعنی این طور نیست که فرض کنیم این پاسخ، مخصوص جوانان کاملاً متدین و متعبد است؛ نه. حتی اگر جوانی را فرض کنیم که از لحاظ تعبد و تدین، در رتبه ی خیلی بالایی هم نباشد، باز این پاسخ درباره ی او صدق میکند. حتی اگر فرض کنیم جوانی را که در برخی عقاید خود مشکلی هم داشته باشد، باز این پاسخ درباره ی او صدق میکند.

جوابی که من به آن رسیدم، این یک کلمه است: «تقوا!» اگر جوان، در دوره ی جوانی سعی کند تقوا داشته باشد - با همان تعریفی که در فرهنگ دینی و قرآنی از تقوا شده است - بزرگترین سرمایه را هم برای درس، هم برای فعالیت های سازندگی، هم برای عزت دنیوی، هم برای به دست آوردن دستاوردهای مادی و هم برای معنویت - اگر اهل معنویت است - به دست آورده است. تقوا یعنی چه؟ معنای تقوا این نیست که انسان خیلی عبادت کند. ممکن است خیلی عبادت کردن، بر تقوا مترتب شود، اما تقوا آن نیست. معنای تقوا این است که انسان در هر کار، از تصمیم و عمل خود مراقبت کند؛ با مطالعه و با توجه بیندیشد که چه می خواهد عمل کند و یا را می خواهد کجا بگذارد. یک وقت انسان، مستانه و بی هشانه بدون توجه به این که چه کار می کند، حرکت و اقدام نماید، یا تصمیم می گیرد، یا می گوید، یا انجام می دهد، یا ترک می کند؛ یک وقت همه این کارها را با توجه به این که چه کار می کند، انجام می دهد. این دومی تقواست. اگر آدم، با تقوا باشد، به ایمان خواهد رسید؛ اگر بی تقوا باشد، به ایمان نمی رسد. یک مرحله از تقوا، قبل از ایمان است.

برنامه هایی که در ستاد طرح ملی تشرف تولید می شود از نظام برنامه سازی پیروی می کند که در دو حوزه شکل می گیرد یک حوزه، «ناظر و مبتنی بر اهداف» و دوم «مسیر رسیدن به اهداف» هر برنامه علاوه بر اینکه در منظومه شکل گیری اهداف موثر است به صورت مستقل نیز به هدف و مسیر رسیدن به آن می پردازد. قابل ذکر است این روش تولید برنامه نوعی نخبگانی و دانش بنیانی می باشد که کمتر چنین برنامه هایی در کشور موجود می باشد. که به صورت اجمالی بوم تولید برنامه طرح ملی تشرف به این صورت طراحی گردیده است:

در قرآن، در باب تقوا خیلی صحبت شده است. مثالی که مناسب حال شما جوانان است، مثال حضرت یوسف علیه السلام است. یوسف، مظهر تقوای جوانی است. این جا دیگر مسأله، فقط مسأله ای گذشت از یک هوس جنسی نیست؛ گذشت از همه چیز است: از آقایی، از راحتی، از زندگی در یک خانواده ای علاقه مند و فریفته ی یک جوان، که در این زندگی چقدر به او خوش میگذرد! همه احترام، همه تکریم، همه تعظیم، آینده ی درخشان، پول فراوان، امکانات فراوان، هر چه بخواهد این جا برایش آماده است. از همه چیز، چشم میپوشد! این، آن تقواست. در نگاه مقام معظم رهبری مدظله العالی دوره نوجوانی نزدیک به دوره جوانی دانسته شده: « جوان مثلاً یعنی یک پسر یا دختر هجده ساله، بیست ساله؛ این جوان است. در کشور ما سنین تحرک و شور جوانی پایین آمده است؛ یعنی نوجوان سیزده ساله، چهارده ساله، پانزده ساله، همان کاری را میکند، همان چیزی را میبیند، همان هدفی را دنبال میکند، همان روحیه و نیرویی را خرج میکند که در جاهای دیگر از یک جوان ۲۰ ساله، ۲۲ ساله، ۲۵ ساله توقع میرفت... نوجوان امروزی که در سن شانزده هفده سالگی است و دبیرستان می رود، در موارد بسیاری، از آن زمان دوران جوانی امثال این حقیر تا ۲۵ سالگی و ۲۶ سالگی و شاید بعد از آن، امروز مسائل را بهتر میفهمد، بهتر تحلیل میکند؛ این خصوصیت کشور ما است.» بیانات در دیدار دانش آموزان و دانشجویان ۱۱/۰۸/۱۳۹۶

فصل چهارم : چگونگی اجرای طرح

طرح ملی تشریف در مسئله مواجهه صحیح با بلوغ پسران و دختران با محوریت سن تکلیف به همراه مهارت افزایی مربیان، معلمان، اولیاء رسالت دارد. به جهت گستردگی ابعاد طرح که هرساله حدود یک میلیون و پانصد هزار دانش آموز دختر و پسر، در دو مقطع سنی راه پذیرا خواهد شد و با توجه به تفاوت های اقلیمی و بومی در مناطق مختلف کشور و وجود مسائل اصلی و فرعی، این طرح در چند فاز ارائه خواهد شد.

■ فاز اول

- تولید محتوای مقدماتی برای سال سن تشریف ویژه دانش آموزان، خانواده ها، مربیان و معلمان

لازم به ذکر است در سال ۱۴۰۱ اجرای آزمایشی متون تدوین شده در ۴۰ مدرسه هدف در سطح کشور انجام شده است و ارزیابی و سنجش نقاط قوت و ضعف و میزان موفقیت طرح مشخص گردیده است. و همچنین این طرح در جشنواره برترین ایده های تربیتی که در سال ۱۴۰۱ در تهران توسط سازمان تبلیغات اسلامی برگزار گردید، به جمع ۲۰ آثار برتر جشنواره راه یافت و در نهایت با رای داوران، طرح برتر این جشنواره قرار گرفت.

در این فاز تعداد مدارس هدف و مخاطبین طرح بیشتر می شود و برای دختران مقطع تحصیلی سوم و چهارم ابتدایی و برای پسران پایه ششم و هفتم متوسطه که همان یک سال سن تکلیف می باشد، در نظر گرفته شده است که در ۴ برنامه زیر دسته بندی می شود:

(۱) برنامه دانش آموزان

۵ طرح درس، ۳ جشن تخصصی، ۳ اردو تخصصی، ۸ چالش مجازی، یک رویداد ملی همراه خانواده و یک رویداد بزرگ منطقه ای ارائه می گردد. که به سه بخش ۱- مختص دختران ۲- مختص پسران ۳- مشترک دختران و پسران تقسیم می شود. در مجموع در سال اول برای دانش آموزان ۴۲ برنامه تولید می شود.

شرح تفصیلی: لازم به ذکر است سیر کلی اجرا با توضیح مسئله تکلیف و بلوغ و طرح تشریف آغاز شده و در دو ماه ابتدای سال با بیان چند طرح درس بعنوان مقدمه به نحوه تولید قدرت و علم و عقل پرداخته سپس همزمان با برگزاری جشن تکلیف تا انتهای سال به بیان تکالیف و احکام مبتلابه میپردازد.

پسران:

✓ فرصت طلایی (باتوجه به ضرورت آگاهی دانش آموزان نسبت به مسئله تشریف، چالش ها و فرصت های پنهان در آن جهت مدیریت درست نوجوان نسبت به چالش ها و استفاده هرچه بهتر از فرصتهای این دوره کارگاهی آموزشی در ابتدای طرح تحت عنوان فرصت طلایی برگزار می گردد. این برنامه در دختران و پسران مشترک می باشد).

۱_ عصر شادی تشریف (یک رویداد نیم روزی است که به پیشنهاد در مدرسه اجرا می شود که این برنامه در قالب یک مجموعه از بازی، مسابقه و ... می باشد که در نهایت با سنجش میزان هوش و استعداد نوجوان به وسیله همین بازی و مسابقه،

برنامه‌ای به وی ارائه می‌گردد. قابل ذکر است که در این برنامه به محتواهای تشریف نیز پرداخته شده است. این برنامه در دختران و پسران مشترک می‌باشد.

۲_ ندای هستی (طبق رهنمودهای قرآن و روایات بهترین راه پرورش قوه تعقل انسان تفکر در هستی (آیات آفاقی) و خویش (آیات انفسی) است که طرح تشریف با طرح درسی در حدود ۱۰ جلسه انسان‌شناسی و هستی‌شناسی به بارور کردن تعقل دانش آموزان می‌پردازد. این برنامه در دختران و پسران مشترک می‌باشد.)

۳_ مسیرگنج (یک اردوی یک روزه می‌باشد که با مجموعه‌ای از برنامه‌های جذاب و بازی‌های مهیج، دانش آموزان مهارت مدیریت نیازهای خود را کسب می‌کنند.)

۴_ مرز خوشبختی (در این برنامه به نحوه ورود به احکام متناسب با سن نوجوان و پذیرش حدود الهی پرداخته می‌شود که قبل از فراگیری احکام توسط دانش آموز در طی دو جلسه فلسفه پذیرش احکام و حدود به بحث گذاشته می‌شود به گونه‌ای که نوجوان نه تنها حدود را بپذیرد بلکه خود به استقبال پذیرش حدود الهی برود.)

۵- جشن‌ها و اردوهای تخصصی احکام و رسم بندگی (ورود به احکام الهی، که در این طرح درس احکام مقدور و مبتلی به نوجوانان در قالب‌های جذاب بیان می‌شود که عقاید و اخلاق نیز به مقدار نیاز به همراه دارد. این برنامه در دختران و پسران مشترک می‌باشد.)

دختران:

✓ فرصت طلایی

۱_ عصر شادی تشریف

۲_ ندای هستی

۴_ سفر بیادماندنی (یک اردوی یک روزه می‌باشد که با مجموعه‌ای از برنامه‌های جذاب و بازی‌های مهیج دانش آموزان مهارت مدیریت نیازهای خود را کسب می‌کنند.)

۴- مرز خوشبختی (در این برنامه علت ورود به احکام و پذیرش حدود الهی گفته می‌شود که قبل از فراگیری احکام توسط دانش آموز در طی دو جلسه این علت ورود گفته می‌شود که خود به استقبال پذیرش حدود الهی برود.)

۵- جشن‌ها و اردوهای تخصصی احکام و رسم بندگی (ورود به احکام الهی، که در این طرح درس احکام مقدور و مبتلی به نوجوانان در قالب‌های جذاب بیان می‌شود که عقاید و اخلاق نیز به مقدار نیاز به همراه دارد. این برنامه در دختران و پسران مشترک می‌باشد.)

جشن‌ها و اردوهای تشریف ویژه دانش آموزان :

تذکر : تمام عناوین زیر (خانواده و دانش آموزان) برای ارائه قرارگاهی و ستادی می‌باشد در طرح

درس‌ها و ارائه به دانش آموزان از عناوین جذاب و جریان ساز استفاده می‌شود.

۱_ جشن یا اردوی تولی و تبری (با توجه به تاثیرگذاری امیال و گرایشات نوجوانان بر اعمال و رفتارشان و لزوم مدیریت حب و بغض‌ها جشنی با عنوان تولی و تبری جهت آموزش و مدیریت میل‌ها طراحی گردیده است؛ لازم بذکر است باتوجه به

منشأ گرایش‌ها که عقائد و تفکر انسان است به پیشنهاد این جشن همزمان با طرح درس ندای هستی برگزار می‌گردد. این برنامه در دختران و پسران مشترک می‌باشد.

۲- جشن عمومی تشریف (در این جشن از تشریف به محضر الهی که نقطه عطف مسئله تکلیف و طرح است سخن گفته می‌شود که در واقع جشن تشریف به مقام والای مورد تخاطب و تکلیف خداوند قرار گرفتن و سالروز مسئولیت‌پذیری آدمیست لذا آن را جشن تولد زندگی حقیقی میتوان نامید. این برنامه در دختران و پسران مشترک می‌باشد.)

۳- جشن یا اردوی نماز (این برنامه می‌تواند بصورت جشن یا در قالب اردو جذاب با موضوعیت نماز انجام شود که دانش آموز در این مرحله با فلسفه و چیستی نماز و احکام و آداب آن آشنا می‌شود و در ادامه به اسرار نماز پرداخته می‌شود. که با توجه به موضوع نماز پیشنهاد می‌شود این جشن را همزمان با طرح درس احکام برگزار نمود. این برنامه در دختران و پسران مشترک می‌باشد.)

۴- جشن یا اردوی روزه (باتوجه به مکلف شدن نوجوان نسبت به تکلیفی همچون نماز و صعوبت روزه‌داری در این سنین نیاز به آموزش ضرورت روزه و تمرین عملی میباشد که با رویکرد سنت تزیین و جماعت جهت رفع صعوبت در قالب جشن روزه و اردو برگزار می‌گردد که به پیشنهاد در همان بازه زمانی برنامه سمت خدا رقم خواهد خورد. این برنامه در دختران و پسران مشترک می‌باشد.)

۵- جشن با حضور خانواده (جشن حجاب، ویژه مادران و دختران که در اردیبهشت ماه و همزمان با سالروز دختر که زمان ویژه برای اجرا این جشن است دختران به لباس مقدس چادر متلبس می‌گردند و تحکیمی عملی برای تثبیت و نهادینه کردن حجاب میباشد (مخصوص دختران) و جشن ملی جهاد، با حضور پدران و پسران که در اواخر سال تحصیلی به تفهیم مسئله جهاد اکبر، کبیر، اصغر می‌پردازد و برنامه هایی در راستای تحقق هدف مجاهد برگزار می‌گردد. (مخصوص پسران)

چالش‌های مجازی:

چالش‌های دانش‌آموزی طرح تشریف به صورت بسته‌های مجازی در طی اجرای طرح تشریف برگزار می‌شود. هدف از این چالش‌ها آموزش و معرفت‌افزایی دانش‌آموزان نسبت به برخی از مسائل کلیدی دوران نوجوانی است. برخی از این مباحث مهم در طرح درس‌های طرح تشریف مستقیماً و حضوری با دانش‌آموزان کار می‌شود. اما برخی از مباحث را در بستر فضای مجازی و به صورت چالش‌های هفتگی با دانش‌آموزان در میان خواهیم گذاشت. قالب به این صورت است که فیلم کوتاهی برای هر یک از موضوعات مورد نظر توسط اعضای ستاد طرح تشریف ارائه می‌شود و در انتهای فیلم چالشی مطرح می‌شود که دانش‌آموزان به آن پاسخ می‌دهند و ارسال می‌کنند و نفرات برتر معرفی می‌گردند.

سرفصل‌های چالش:

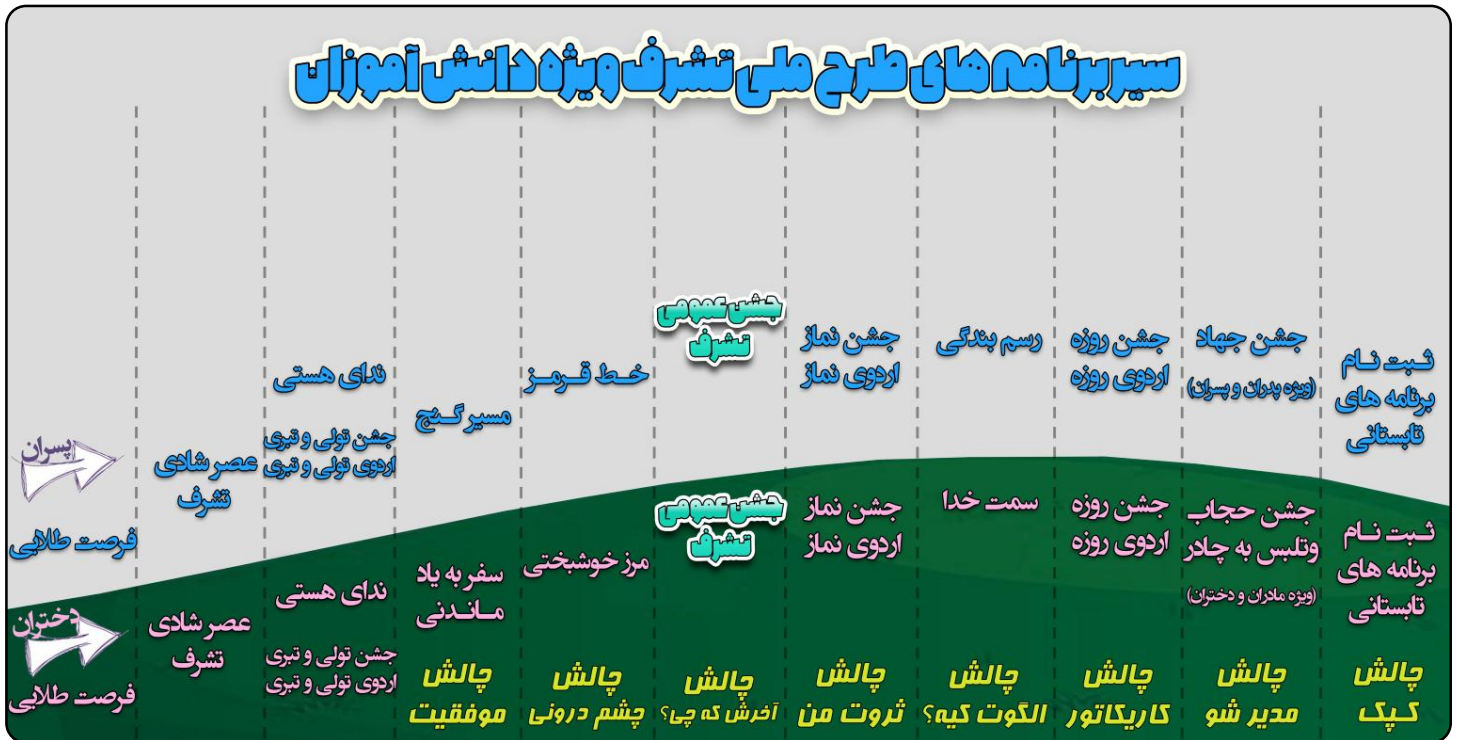
۱- عاقبت اندیشی (آینده نگری) + عاقبت اندیشی منجر به مهارت رفتاری شود.

۲- عبرت‌آموزی (گذشته) + بیان عبرت‌های تاریخی، خودشان و دیگران

۳- الگو یابی، الگو سازی (می‌توان به استعداد سنجی یک طعنه ای زد)

۴- سلامت روحی و جسمی (تغذیه، پوشش، چشم، جسم، موسیقی، مدگرایی)

۵- مدیریت رفتارها (بیان موقعیت‌ها و رفتارها)

۲) برنامه خانواده ها

۶ طرح درس، ۲ جشن تخصصی با حضور فرزندان، یک پویش ملی در منزل و یک اردو تخصصی خانوادگی ارائه می گردد که بین دختران و پسران مجزا ارائه می گردد. در مجموع در سال اول برای خانواده ها ۱۱ برنامه تولید می شود.

والدین:

هر ماه یک نشست با والدین برگزار میگردد که در هر نشست یک مسئله از مسائل ذیل بیان میگردد، قابل ذکر است که در این بسته ها صرفا به همان موضوع پرداخته نمی شود بلکه هوشمندانه و نظام مند به محتواهای تشریف نیز پرداخته شده است:

۱- بسته تحصیلی (با موضوع رشد تحصیلی و استعدادیابی فرزندان در قالب آزمون های هوش + محتوای هدفمند تشریف)

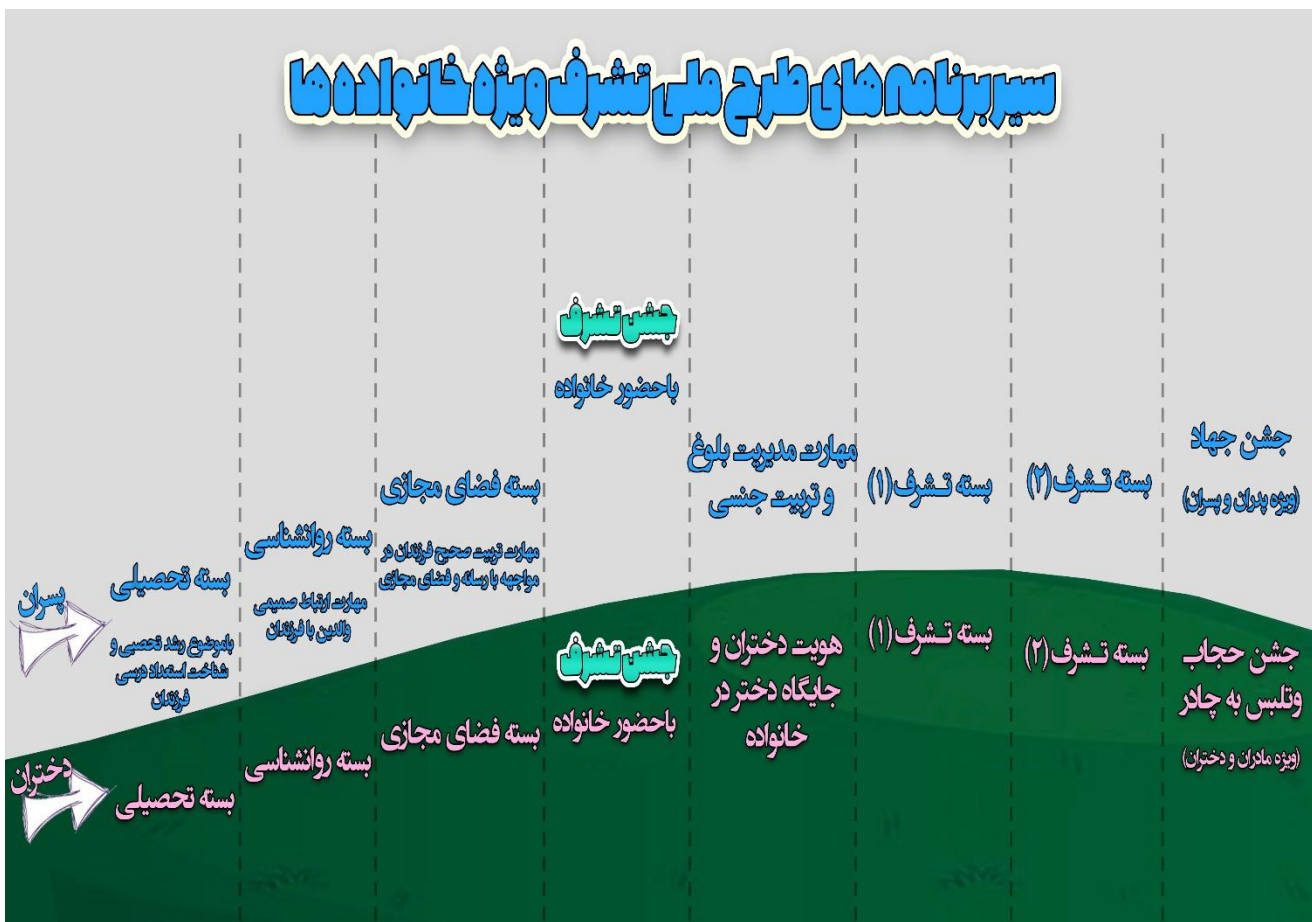
۲- بسته روانشناسی (با موضوع مهارت ارتباط گیری صمیمی والدین با فرزندان)

۳- بسته فضای مجازی (مهارت تربیت صحیح فرزندان در مواجهه با رسانه و فضای مجازی)

- ۴- مدیریت بحران (نحوه مواجهه و کنترل بحرانهای بلوغ و مسائل جنسی نوجوانان)
- ۵- هویت دختران (بسته تخصصی دختران / بررسی جایگاه دختران در خانواده و اجتماع) (اختصاصی دختران)
- ۶- بسته تشریف و فرهنگسازی خانوادهها (فرهنگ سازی خانواده و تربیت صحیح بر مبنای دین ۱ و ۲)

جشن ها:

- ۱- جشن عمومی تشریف با حضور خانواده ها
- ۲- جشن تخصصی جهاد (پسران) و حجاب (دختران) با حضور خانواده ها

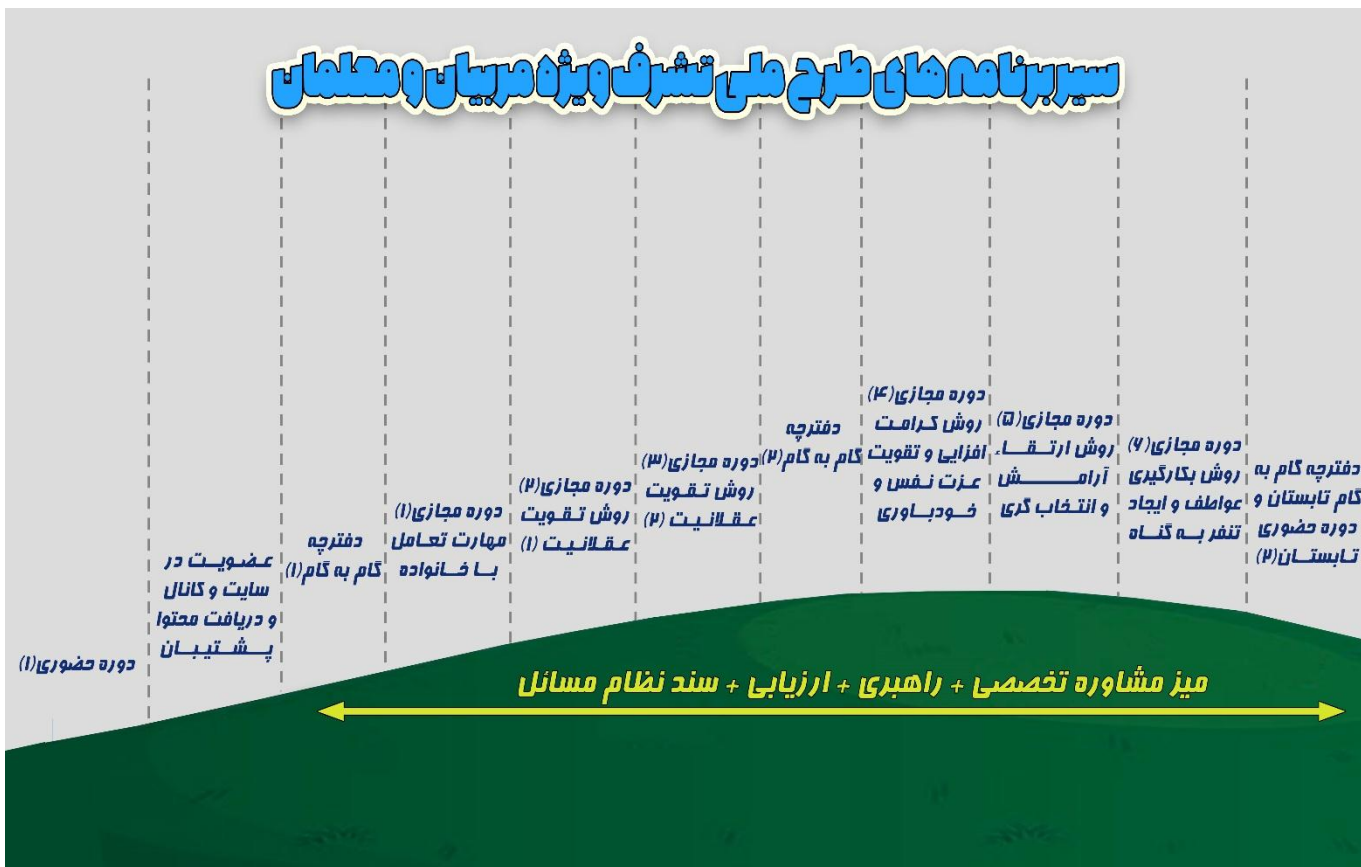

۳) برنامه معلمان و مربیان فعال در این عرصه

که در واقع مجری طرح می باشند یک دوره آموزشی حضوری ۴ روزه در نسبت با طرح تشریف، ۶ دوره آموزشی مجازی، ۲ دفترچه گام به گام اجرایی، ۵ بسته محتوایی، ارزیابی، راهبری، تهیه سند نظام مسائل، و میز مشاوره فعال ارائه می گردد. که سرفصل های دوره حضوری در طرحنامه دوره به تفصیل بیان شده است. و برای دوره مجازی مربیان که هر ماه به صورت یک نشست مجازی برگزار می گردد عناوین زیر ارائه می گردد:

- ۱- روش های تقویت عقلانیت در نوجوان (۱)
- ۲- روش های تقویت عقلانیت در نوجوان (۲)
- ۳- مهارت تعامل با خانواده
- ۴- روش های کرامت افزایی و تقوا در نوجوانان
- ۵- روش های بکار گیری عواطف و ایجاد تنفر به گناه
- ۶- روش های ارتقاء آزامنشی و انتخابگری

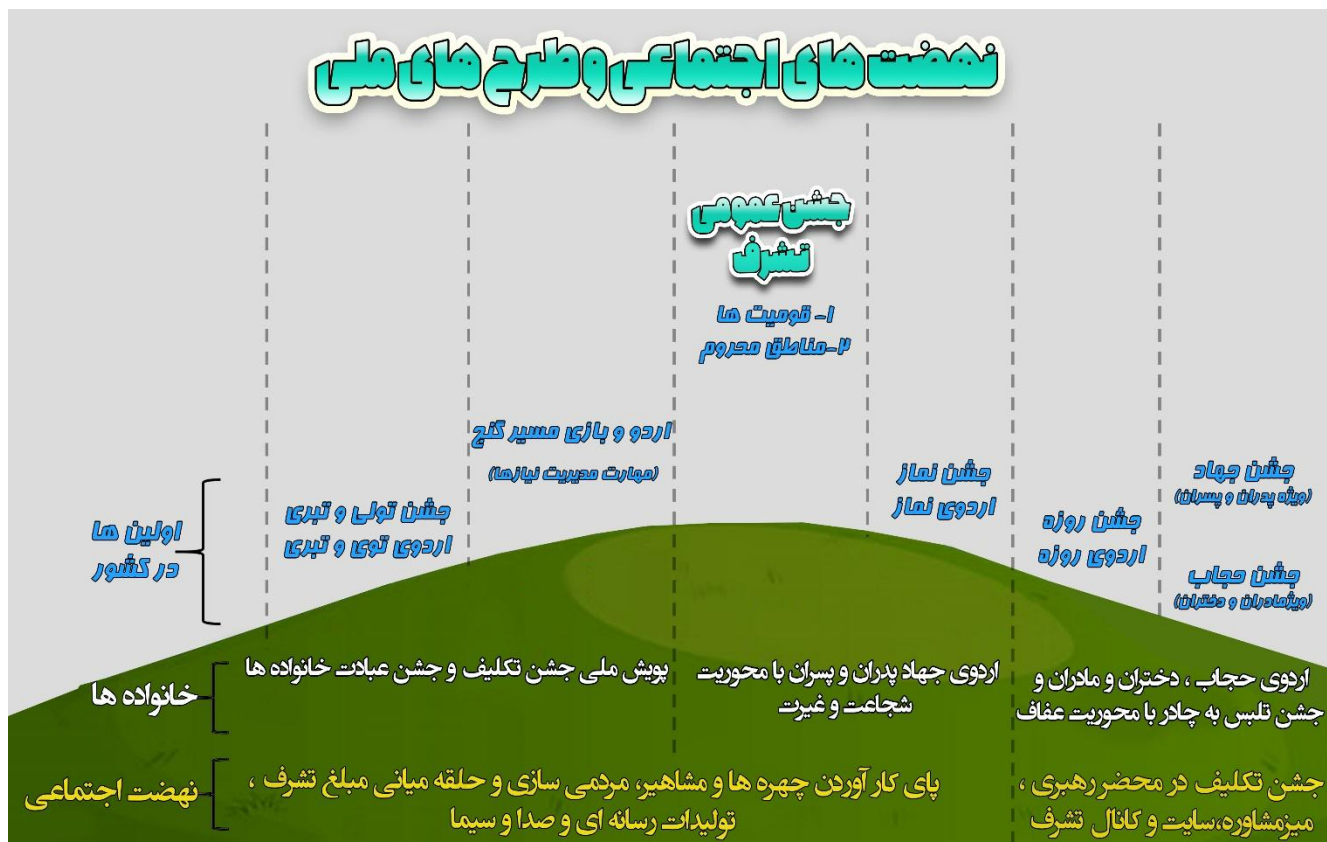
سیر برنامه های طرح ملی تشریف ویژه مربیان و معلمان

۴) در راستای نهضت اجتماعی

با کمک این طرح در آینده نزدیک، مسئله سن تکلیف به یک نقطه فرهنگی مهم تبدیل شود. در همین راستا می توان از ظرفیت های زیر استفاده نمود:

- پای کار آوردن چهره ها و مشاهیر و راه اندازی شبکه مبلغان حلقه های میانی در تبیین فرهنگ تشریف
- بکارگیری و هم افزایی ظرفیت های موجود و نهاد های مرتبط
- فعال نمودن ظرفیت مجلات رشد خانواده، رشد معلم و رشد دانش آموز
- هم افزایی صدا سیما و آموزش و پرورش در این وظیفه ملی (شبکه پویا، شبکه سه ، نهال، امید، افق، قرآن ...)
- همکاری با انجمن اولیا و مربیان در تولید کتاب و یا دفترچه توانمندسازی اولیا در مواجهه با مسئله تشریف (کتابچه مخصوص اولیا که مادر یه پسر هفتمی چه مطالبی را باید بداند! پدر یک دختر چهارمی چه مسائلی را باید بداند. برای نمونه این غذا را به بچه ات بدهی بهتر است. این ورزش را انجام بدهد و...)
- استفاده از ظرفیت انیمیشن سازی، بازی های دیجیتال، ..
- بکارگیری ظرفیت کانون پرورش فکری کودک و نوجوان و انتشارات مدرسه (تولید رمان خوب برای دانش آموزان)

▪ فاز دوم

- تولید محتوای تکمیلی برای سال سن تشریف ویژه دانش آموزان، خانواده ها، مربیان و معلمان
- این مرحله به کلان پروژه ای جهت بررسی همه ابعاد مسئله تشریف اختصاص دارد و جبهه ای متشکل از تمام نهادهای مرتبط با مسئله تشریف جهت به میدان کشاندن همه ظرفیت های لازم برای اصلاح فرهنگ عمومی در این موضوع تشکیل شود.
- در این فاز تعداد مدارس هدف و مخاطبین طرح بیشتر شده و سن مخاطبان به دوران سه سال تمهید و تکلیف افزایش پیدا خواهد کرد. همچنین با نهادهای مختلف و حلقه های میانی و مردم نیز به صورت آزمایشی طرح اجرا خواهد شد.

▪ فاز سوم

- تولید محتوای پیشرفته برای سال سن تشریف ویژه دانش آموزان، خانواده ها، مربیان و معلمان
- در این فاز همه مدارس و مخاطبین طرح را در می گیرد و سن مخاطبان به تمام دوران تحصیلی افزایش پیدا خواهد کرد.
- پس از تهیه محتوای پیشرفته و در بر گرفتن تمام مقاطع تحصیلی حال در این فاز زمان جاری سازی محتوای تولید شده در فضای رسانه و کتب درسی می باشد. طوری که به گفتمان جامعه و مسئله و فرهنگ جامعه تبدیل گردد.

▪ مخاطبین

تکلیف یکی از سنن الهی می باشد که تمام انسان ها را در بر می گیرد و به عبارتی گذرگاه تمام انسان ها می باشد، به همین جهت می توان گفت همه افراد مخاطب طرح تشریف قرار می گیرند که فقط باید به مخاطب مستقیم مسئله تکلیف و تشریف و مخاطب غیر مستقیم تقسیم بندی گردد. مخاطب مستقیم طرح، شامل تقریباً یک میلیون و پانصد هزار دانش آموز که در سال تکلیف قرار دارند و با بسط آن به قبل تشریف و بعد تشریف که از برنامه های طرح تشریف می باشد تقریباً نیمی از کودکان و نوجوانان (دانش آموزان) کل کشور را شامل می شود که در نتیجه آن خانواده ها و معلمان و اثرگذاران تربیتی بر این دانش آموزان نیز مخاطب مستقیم طرح تشریف قرار می گیرند.

با توجه به اثر گذاری عوامل مختلف در تربیت یک فرد ظروف تربیتی نیز از مخاطبین غیر مستقیم طرح تشریف می باشد که با توجه و تشویق در انتقال پیام نقش به سزایی را ایفا می کنند ظروفی مانند مدرسه، مسجد، صحن علنی جامعه، پاتوق نوجوانان مانند (اتاق فرار، اتاق بازی و...) و اردوگاه های دانش آموزان که مخاطبین غیر مستقیم طرح ملی تشریف می باشند.

■ ظروف پیاده سازی

فصل پنجم: برنامه سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳

با عنایت به جلسات مکرر و ارائه طرح کلی برنامه ملی تشریف، در این مختصر بناست توضیحاتی پیرامون عناوین برنامه ای طرح ملی تشریف و فرآیندهای پیش روی آن صورت گیرد. در ابتدا لازم به توضیح است مجموع فرآیندهای تولید محتوا و اجرای این برنامه در یک فرآیند سه ساله طراحی و ارائه گردیده است که در این مختصر برش یک ساله خرداد ۱۴۰۲ تا خرداد ۱۴۰۳ آن مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

الف) رویدادهای نوین ملی (اولین ها)

تذکر: تمام عناوین زیر (خانواده و دانش آموزان) برای ارائه قرارگاهی و ستادی می باشد در طرح درس ها و ارائه به دانش آموزان از عناوین جذاب و جریان ساز استفاده می شود.

- جشن تلبس به چادر در حرم رضوی یا قم (پایه سوم و چهارم)

یکی از دغدغه های اکثر والدین این است که چگونه دختران خود را تشویق به حجاب نمایند که یکی از ضروریات تربیت دینی و فرهنگ اجتماعی ما است. آموزش حجاب یک امری است که باید به مرور انجام شود. اگر دختران از سنین کودکی با این مفهوم آشنا نشوند و با لباس های غیر پوشیده کودکی خود را سپری کنند، زمانی که به سن تکلیف می رسند، خواسته های اولیاء برای پوشش حجاب برایشان می تواند سنگین باشد، چه برسد به اینکه بخواهند ترغیب به خرید چادر شوند و آن را بر سر کنند! و این کار را با بی میلی تمام انجام می دهند. پس چگونگی تشویق به حجاب به گونه ای که کودک ما با میل و از روی رضایت به پوشش خود بپردازد، بسیار مورد اهمیت است.

در واقع برای این کار، اولیاء و مربیان باید ۲ کار را انجام دهند:

ابتدا دانش آموزان را با مفهوم حجاب آشنا کنیم و دیدی درستی از مفهوم حجاب را برای وی روشن کنیم. بعد از آموزش فرهنگ حجاب، کاری کنیم که آنها از این پوشش احساس خوشایندی داشته باشد.

راهکارهای زیادی برای آموزش حجاب به کودکان وجود دارد که جشن تلبس به چادر آن هم در یکی از بقاع متبرکه مانند حرم مطهر امام رضا علیه السلام و... یکی از موثرترین آنهاست. دانش آموزان دور هم جمع می شوند برای برپایی یک جشن! جشنی متفاوت که در آن هم میهمان هستند و هم میزبان. با برنامه هایی شاد، متنوع و مفرح و با حضور میهمانانی ویژه! آنها خود را آماده کرده اند که در همین سن و سال کم، تکلیفی بزرگ برعهده بگیرند. پدرها و مادرهایی که به دختران خود درس داده بودند و دخترها سرمشق کرده بودند، هم در کنار آنها خوشحال به بچه های خود شاخه گل می دهند و بر پیشانی آنها بوسه می زنند.

در کنار جشن قابی که می مانند به یادگار، عکس هایی که سالیان بعد به یادشان خواهد آورد که برای رسیدن به حوالی بهشت روزی در کنار والدین مسئولیتی بزرگ برعهده گرفته اند.

- جشن نماز

این مراسم در قالب «جشن نماز» ویژه جمعی از نونهالان که به تازگی نماز خواندن را یاد گرفتند با برگزاری کارگاه های قصه گوئی، کاردستی، بازی و نقاشی با حضور کارشناسان دینی، عمو روحانی و مربیان در فضایی شاد و صمیمی برگزار می شود.

نگاهی اجمالی به مبانی: همان طور که در سند نظام اهداف به تفصیل بیان کردیم با توجه به قواعد دینی و آیات و روایات، اولویت در فروع دین در بحث رفتار سازی با «نماز» شروع می گردد. این مهم در تمامی بیانات مقام معظم رهبری در جشن تکلیف هایی که در محضر ایشان برگزار گردیده است، دیده می شود، ایشان در جایی به نوتکلیفان صراحتاً می فرمایند که گام شروع را نماز قرار بدهید.^{۲۹}

– جشن تولی و تبری

در فروع و ضروریات دین اسلام مسائل زیادی وجود دارد که وجودشان با یکدیگر اثربخش است. یکی از معروفترین آنها تولی و تبری است که جزء فروع دین است. این هیئت ترکیبی «تولی و تبری» در مفاهیم دوستی خدا، دوستی با دوستان خدا، پیامبران، امامان معصوم و مؤمنان و دشمنی با دشمنان خدا و دشمنان انبیا و اولیای الهی و نیز اعتقاد به ولایت اهل بیت پیامبر علیهم السلام و دوستی با آنان و دشمنی با دشمنان آنان استعمال می شود.

در این مساله یکی از مهم ترین نکاتی که باید به آن توجه داشت، آموزش این گونه مطالب با زبان کودکان و با ادبیاتی است که بچه ها با آن آشنا هستند و برگزاری جشن، این بستر را فراهم می کند. در جشن تولی و تبری بچه ها با نمایش، داستان و شعر، سرود گروهی، انیمیشن، مسابقه و بازی و... با بهترین روش ها با تولی و تبری آشنا می شوند.

نگاهی اجمالی به مبانی: همان طور که در سند نظام اهداف به تفصیل بیان کردیم با توجه به قواعد دینی و آیات و روایات، اولویت در فروع دین در بحث بینش و ایمان با «تولی و تبری» شروع می گردد. این مهم در تمامی بیانات مقام معظم رهبری در جشن تکلیف هایی که در محضر ایشان برگزار گردیده است، دیده می شود، ایشان بارها به دوستی با خدا و محبت خدا و اهل بیت علیهم السلام تاکید می نمایند.^{۳۰}

– جشن روزه

با توجه به تاکید به مسئله روزه داری نوجوان پیش از بلوغ که در روایات و نقلهای حدیثی بیان شده و صعوبت امساک از خوردن و آشامیدن در سنین نوجوانی، نیاز به برنامه ریزی و فرهنگسازی در این حکم الهی برای نوجوانان میباشد که این مهم نیز در قالب جشن روزه به دانش آموزان آموزش داده خواهد شد.

*تذکر: جشنهای نماز، تولی و تبری و روزه در دو مدل مجزا و البته هماهنگ ملی و مدرسه ای میباشد که بعد از برگزاری جشن مدرسه ای در مدارس، جشن ملی بصورت اجتماع مدارس در یک روز و در مصلی استان برگزار میگردد.

^{۲۹} عزیزان من، فرزندان من! من توصیه میکنم از همین حالا، از همین روزها و ماههایی که تشریف به تکلیف پیدا کردهاید، رابطه‌ی خودتان را با خدای متعال مستحکم کنید.... بهترین راه ارتباط با خدا، در درجه‌ی اول همین نمازی است که میخوانید. از همین حالا، از همین دوران آغاز تکلیف سعی کنید نماز را با توجه بخوانید. (۱۳۹۵/۰۹/۲۳)

^{۳۰} توصیه‌ای که من میخواهم به شما نوجوانان بکنم، به شما دختران عزیزم توصیه کنم، این است که با خدا دوست بشوید؛ سعی کنید از همین آغاز نوجوانی‌تان، با خداوند مهربان دوست بشوید. (۱۴۰۱/۱۱/۱۴)

- اردوی حجاب

در امتداد مسیر و اهداف جشن حجاب، اردو نیز به عنوان بستری مناسب برای التزام عملی و دسته جمعی و متحد به مسئله حجاب، برای بچه ها اردوی حجاب در نظر گرفته می شود که برای شرکت کنندگان در آن اردو علاوه بر برنامه های تفریحی و هیجانی، کارگاه ها، مهارت ها، بازی های اردویی و... با موضوع تخصصی حجاب برگزار می شود.

- اردوی نماز

در ادامه مسیر و اهداف جشن نماز، اردو نیز به عنوان بستری مناسب برای التزام عملی و دسته جمعی و متحد به نماز، برای بچه ها اردوی نماز در نظر گرفته می شود که برای شرکت کنندگان در آن اردو علاوه بر برنامه های تفریحی و هیجانی، کارگاه ها، مهارت ها، بازی های اردویی و... با موضوع تخصصی نماز برگزار می شود.

- اردوی جهاد

اردوی جهاد ایجاد زمینه های یادگیری در دانش آموزان و فراهم آوردن ظرفیت های جدید برای تعلیم و تربیت بهتر دانش آموزان را دنبال می کند. روشن است که مدرسه حتی با فرض به کارگیری تمام ظرفیت های خود برای تعلیم و تربیت، نمی تواند همه نیازهای رشد اجتماعی و معنوی دانش آموزان را برآورده نماید. گرچه عواملی چون خانواده و سایر کانونهای اجتماعی و ارتباطی به طور رسمی و غیررسمی به تعلیم و تربیت کمک می کنند ولی به نظر می رسد نیازهای رشد دانش آموزان فراتر از این است و آنان در مقایسه با آنچه می توانند باشند، با کمبودهای جدی مواجهند. اردوی جهاد، بستری مناسب برای پاسخگویی به بخشی از این نیازهاست. در اردوی جهاد نیز دانش آموزان در ابتدا با مفهوم جهاد به عنوان یکی از فروع دین آشنا می شوند. مراد از جهاد معنای موسع آن می باشد که شامل جهاد اصغر و اکبر و کبیر می باشد. با توجه به هدف کلی «مجاهد» علاوه بر انواع جهاد به گزاره های مهم و مورد تاکید مقام معظم رهبری در نسبت با نوجوان مانند: مسئولیت پذیر، امیدوار، بلند همت، اهل عمل، کار آمد و... پرداخته می شود. که این اردو نیز در قالب های مختلف جذاب و دارای محتوا و هدف مشخص برگزار می شود.

- اردوی تولی و تبری

در ادامه مسیر و اهداف جشن تولی و تبری، اردو نیز به عنوان بستری مناسب برای التزام عملی و دسته جمعی و متحد به تولی و تبری، برای بچه ها اردوی تولی و تبری در نظر گرفته می شود که برای شرکت کنندگان در آن اردو علاوه بر برنامه های تفریحی و هیجانی، کارگاه ها، مهارت ها، بازی های اردویی و... با موضوع تخصصی تولی و تبری برگزار می شود.

– اردوی روزه

در ادامه مسیر و اهداف جشن روزه اولی ها، اردو نیز به عنوان بستری مناسب برای التزام عملی و دسته جمعی و متحد به روزه، برای بچه ها اردوی روزه در نظر گرفته می شود که برای شرکت کنندگان در آن اردو علاوه بر برنامه های تفریحی و هیجانی، کارگاه ها، مهارت ها، بازی های اردویی و... با موضوع تخصصی روزه برگزار می شود.

جشن تشریف مناطق محروم و قومیت های ایرانی

در طرح ملی تشریف یکی از مهم ترین اقدامات که برای آشنایی نوجوانان با راه و رسم زندگی معنوی انجام می شود، برگزاری جشن عمومی تشریف (تکلیف) است، برنامه ای که آغازگر یک حرکت منسجم برای گام برداشتن در مسیر ارزش های دینی و معنوی محسوب می شود. رسیدن به سن تکلیف آغاز جشن بندگی و عبادت خدا است که دانش آموزان دختر پایه سوم و چهارم ابتدایی و پسران پایه ششم و هفتم با رسیدن به سن تکلیف، در این جشن که آغاز بندگی و عبادت خداست را با برنامه هایی جذاب و حضور میهمانان و گروه های هنری توانمند برگزار کرده و با خدای خود پیمان می بندند که از عبادت و بندگی او غافل نباشند و در واقع بزرگ ترین جشن زندگی محسوب می شود و این جشن در کلام رهبری بسیار تاکید شده است: بچه های عزیزم! جشن تکلیف یک جشن واقعی است، واقعاً جشن است، واقعاً عید است. (۱۴۰۱/۱۱/۱۴)

جشن عمومی تشریف که یکی از مهم ترین و اصلی ترین برنامه های سال تشریف می باشد در تمامی مدارس و مساجد و... که طرح را اجرا می نمایند برگزار می گردد اما به صورت رسانه ای و جریان ساز ۳ جشن تکلیف توسط ستاد ملی طرح تشریف در کشور برگزار می گردد که شامل ۱. جشن تشریف مناطق محروم و ۲. جشن تکلیف ویژه اهل تسنن ۳. جشن تشریف بومی اقوام مختلف ایرانی اعم از ترک، کرد و لر و عرب و ...

– جشن تشریف دختران و پسران در محضر مقام معظم رهبری

جهت استفاده هر چه بیشتر از رهنمودهای رهبر معظم انقلاب در باب مسئله تکلیف و تشریف و ایجاد فضای رسانه ای کشوری و ایجاد فرهنگ عمومی جشن بلوغ، بنا بر برگزاری جشنهای سالانه تشریف در محضر مقام معظم رهبری میباشد. نحوه انتخاب نوجوانان حاضر در جلسه بصورت انتخابی و گلچین شده از جشنهای برگزار شده در مدارس، مناطق محروم، مناطق اقوام ایرانی (ترک، کرد، لر، و عرب) و مناطق اهل سنت نشین میباشد.

– تشویق عمومی دختران با حجاب (اهدای گل ، تهیه کلیپ و...)

طرح تکریم و تشویق حجاب، نخستین اقدام عملی در زمینه پاسداشت دختران محجبه با اهدای شاخ گل به آنها در سطح جامعه است. هدف از این حرکت فرهنگی و تبلیغی، فرهنگ سازی و ترویج فرهنگ عفاف و حجاب و همچنین قدردانی از دختران محجبه به پاس احترام به ارزش های اسلامی است.

*تذکر: در سال اول اجرای طرح، اردو و جشنها توسط ستاد تشریف و بصورت آموزشی در اردوگاه های هر استان برگزار خواهد شد.

ب) پویش ملی جشن عبادت (خانه و خانواده)

زمانی فرزندی پا به دنیا می گذارد و سیر رشد خود را آغاز می کند، قدم به قدم پیش می رود برای این سیر تکامل کودک در معارف ما مرحله‌ای در نظر گرفته شده است: ۱- قبل تمییز ۲- تمییز ۳- تمهید ۴- تکلیف ۵- تحکیم طبق مرام نامه طرح ملی تشریف زمانی که کودک هر مرحله از رشد خود را طی می کند و به مرحله دیگری وارد می شود، برای او جشنی گرفته می شود^{۳۱} مثلاً:

در ۳ سالگی: جشن لا اله الا الله

در ابتدای ۴ سالگی: جشن صلوات (آشنایی با اهل بیت)

در ابتدای ۵ سالگی: جشن وضو و قبله

- جشن تولی و تبری

در ۷ سالگی جشن تشویق به نماز

- جشن روزه

تا اینکه نوجوان به سن بلوغ می رسد و "جشن تکلیف" برایش برگزار می شود. این جشن در دختران در آستانه سن نه سالگی و پسرها در سن چهارده سالگی برگزار می شود.

جشن تکلیف در منزل متفاوت از جشن تکلیف در مدارس است. در جشن تکلیف مدارس به موضوعاتی پرداخته می شود که در منزل نیازی به پرداختن به آن نیست.

این جشن برای نوجوان هر سال تکرار می شود! اما چگونه؟ وقتی نوجوان یک سال از سن تکلیف خود را پشت سر گذاشت برای او جشن یک سالگی عبادت برگزار می شود و وقتی دو سال از سن تکلیف خود را پشت سر گذاشت برای او جشن دوسالگی عبادت برگزار می شود و همین طور در سال سوم و...

جشن عبادت می تواند جایگزین مناسبی برای جشن تولد باشد. در جشن تولد فرد افسوس عمر از دست رفته خود را می خورد و ناراحت است از اینکه یک سال دیگر از عمر خود را پشت سر گذاشته است و به طور نمادین شمع های روی کیک خود را که نماد ساهای گذشته است را خاموش می کند. اما در جشن عبادت فرد خوشحال است از اینکه یک سال بندگی خدا را کرده و توانسته این ماموریت الهی را یک سال دیگر انجام دهد و پیشنهاد می شود در سال اول جشن عبادت یک شمع و در سال دوم، دو شمع و همین طور در سال های آتی به تعداد پشت سر گذاشتن سال تکلیف خود شمع ها را روشن نماید که نماد بندگی، امید و روشنایی است.

این جشن برگرفته از نگاه اسلام به گذر ایام است که هر چه فرد به کهنسالی پیش می رود ارزشش افزون می شود چون سال های بیشتری را به عبادت خداوند گذرانده است: مَنْ وَقَرَ دَا شَبِيهً فِي الْإِسْلَامِ أَمَنَهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ مِنْ فُرْعِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ پیامبر گرامی اسلام (صلی الله علیه وآله) می فرماید: «هر کس مسلمانی را که در اسلام، مویش را سفید نموده احترام کند، خداوند او را از ترس و هراس در قیامت ایمن نگه می دارد (کافی، ج ۲، ص ۶۵۸).

و در نگاه اسلام نوجوان و جوان نیز ارزش دارد چون کمتر معصیت الهی را کرده است.

^{۳۱} فرزندم! روز بلوغ خود را بخاطر بسیار و آن را برای همیشه گرامی بدار و هر سال در چنین روزی، در راه خدا صدقه بده، اطعام کن و شکر خدای را بجا آور که به تو توفیق بزرگ «تشریف» به بارگاهش را عنایت فرموده. (سید بن طاووس)

ج) دعوت چهره ها به جشن های تشریف

تبیین طرح برای چهره های متعهد و در خواست از آنان جهت همراهی با طرح در ساحات مختلف مانند:

- حضور در برنامه های طرح ملی تشریف
 - حضور در جشن ها
 - حضور در اردوها و اجرای نقش آنها
 - همراهی و اجرای برنامه های طرح ملی تشریف و ترغیب و تشویق دیگران به اجرای آن و همراهی با طرح مثلا گرفتن جشن عبادت در منزل برای فرزند خود و تهیه کلیپ از آن و دعوت از سایرین جهت انجام این کار .
- ...و

د) تولیدات رسانه ای برای سال اول طرح تشریف

- مستند و کلیپ برنامه جشن ها و اردو ها
- تولید برنامه های عمو روحانی ویژه دانش آموزان (حداقل ۲ برنامه)
- تولید و مشارکت در سرود جشن های تشریف (حداقل ۴ سرود)
- انیمیشن و تولیدات پویانما (حداقل یک برنامه)
- اینفوگرافی در نسبت با طرح و پاسخ تربیتی مسائل ویژه خانواده ها و مربیان و معلمان (حداقل ۳۰ عدد)
- پاورپوینت در نسبت با ارائه طرح و طرح درس های ویژه خانواده (حداقل ۲۰ عدد)
- چالش های مجازی ویژه دانش آموزان (حداقل ۹ عدد)
- ایجاد سایت و کانال تشریف
- ایجاد میز مشاوره تشریف با محوریت بلوغ و تربیت دینی و ولایی به صورت آنلاین و تلفنی و گروه مجازی و تولید کتب و جزوات محصول فرآیند فوق (حداقل یک کتاب و ۱۰ مقاله)

ه) دوره های حضوری و مجازی برای مجریان طرح

این دوره پس از فرآیند شناسایی عناصر تربیتی موثر در اقصی نقاط کشور برای اجرای طرح در مدرسه ابتدایی دخترانه و متوسطه اول پسرانه در سال اول، برای توجیه اولیه و هماهنگی های محتوایی تشکیل خواهد شد. لازم به ذکر است با توجه به سیاست های برنامه ملی تشریف در سال اول، مدرسی انتخاب می شوند که احتمال شکست طرح به واسطه عوامل خارجی در آن ها بسیار پایین باشد، تا بتوان مدل الگویی اقماری برای دیگر مدارس و گفتمان سازی عمومی تشکیل داد. این دوره در ۴ روز متوالی برگزار می شود که به صورت کلی شامل: پذیرش، دو همایش چستی و چرایی و چگونگی طرح تشریف، یک همایش گفتمان نظام اخوت و نظام ولایی تربیت، ۵ کلاس کارگاهی برای طرح در س های سال اول، دو گعده، یک کارگاه مسائل و اختتامیه برگزار می گردد که تفصیل آن در طرح نامه دوره مکتوب شده است.

دوره های مجازی توانمند سازی، از نظر زمانی در طول اجرای طرح مستمر خواهند بود، هرچند که در صورت تجمیع زمانی آن ها این دوره ها در یک بازه زمانی ۴۸ ساعته محتوایی می باشند.

دوره مجازی شامل ۶ طرح درس با موضوعات اساسی و مورد نیاز مربیان و معلمان در نسبت با مسئله تشریف برگزار می گردد که در برنامه معلمان و مربیان عناوین این دوره ذکر شد. و همچنین ۵ بسته محتوایی است که هر بسته شامل موارد زیر خواهد بود:

الف) موضوع محوری (در نسبت با تشریف)

ب) متن محوری (یک متن محوری تدوین شده با حجم ۳۰ الی ۴۰ صفحه به عنوان متن اصلی آموزش دوره)

ج) قطعات چند رسانه ای سخنرانی از اساتید در نسبت با موضوع (فیلم و صوت)

د) جمع آوری مسائل از مخاطبان دوره

ه) پاسخگویی به مسائل مخاطبان توسط اساتید به صورت برخط یا ضبط شده

و) برگزاری آزمون برخط

ز) ارائه کارنامه و گواهی شرکت در دوره به پذیرفته شدگان

ح) تعیین سطح مربیان و ارائه نقشه راه برای موفقیت طرح در مدارس

ن) ستاد طرح ملی تشریف

۱- تولید محتوا، راهبری و ارزیابی محتوا

نیروهای ستادی این طرح با مأموریت های شناسایی و ایجاد گروه های تولیدگر محتوایی، تولید بخشی از محتوا، اجرا دوره های آموزشی، راهبری و مشاوره، تشکیل هیئت اندیشه ورز، کنترل پروژه و برنامه و ایجاد ساختار ارتباطی با حلقه های میانی مردمی در استان ها، ایجاد ارتباط با دیگر نهادها و... به کارگیری خواهند شد. برادران و خواهران ستادی این طرح، به صورت تمام وقت و پاره وقت به کارگیری شده اند.

۲- برگزاری دوره حضوری توانمندسازی

با توجه به زمان بر بودن آموزش و نیاز به حضور چند روزه در دوره و جهت سهل و آسان برگزار شدن دوره و در دسترس بودن آن برای معلمان و مربیان، برگزاری این دوره ها به صورت استانی و غیر متمرکز طراحی گردیده است. لذا با لحاظ تعداد داوطلبین، دوره بصورت حضوری و در استان یا منطقه بومی داوطلبین برگزار خواهد شد که در قالب کلاس و گده و مباحثات علمی و در مدت زمان ۴ روز و ۳ شب میباشد.

نکته حائز اهمیت دوره استفاده و بهره مندی از اساتید متخصص و خبره میباشد که در سه سطح دکتری در قالب همایش و کارشناس ارشد در قالب کلاس و کارشناس عمومی تربیت در قالب مشاوره و مباحثه برگزار میگردد.

۳- دوره مجازی توانمند سازی

بعد از اتمام دوره حضوری و تکمیل آموزشهای اولیه و مورد نیاز اجرای طرح، آموزشهای مجازی بصورت ماهانه یک موضوع و در قالبهای ویدئو کلیپ، صوت، اینفوگرافی،... بصورت تدریجی و گام به گام ارائه میشود.

۴- جشن ها و اردو های تشریف :

با توجه به اهمیت مقوله نشاط و جذابیت در دوره نوجوانی، به تبع برگزاری جشن ها و اردوها باید بصورت کاملا جذاب و گیرا برگزار گردد که جهت انجام این مهم اردوگاه هایی در هر استان بصورت تخصصی تحت عنوان اردوگاه تشریف تاسیس خواهد شد که افراد آموزش دیده و متخصص امور جشن های مذهبی و دینی که متناسب با سن نوجوان نیز میباشد بصورت مستقر در این اردوگاه ها به ارائه خدمات میپردازند. لازم بذکر است که در سال اول اجرا تعدادی از اردوها و جشن های تشریف جهت آموزش اولیه، توسط خود ستاد اجرا میگردد.

۵- تولید طرح درس مکتوب برای ارائه به دانش آموزان توسط مربیان و معلمان

طرح درس های مذکور با توجه به نقشه راه محتوایی و اسناد بالادستی اساتید هیئت اندیشه ورز، توسط کارشناسان محتوایی طراحی می گردد. هر طرح درس به فراخور موضوع ممکن است شامل جزوه مکتوب، صوت یا تصویر و... باشد. طرح درس ها در واقع موضوعاتی است که در نسبت با تشریف و سن تکلیف احصاء می شود. برخی از طرح درس ها برای پسران و دختران مشترک و برخی مجزا هستند.

۶- تولید طرح درس جلسات والدین و جلسات مشترک فرزند، والدین

علاوه بر طرح درس مشخص برای ارائه به مخاطبان دانش آموز، لازم است برای جلسات عمومی والدین نیز طرح درس هایی طراحی گردد. این طرح درس ها به کارشناسان مدعو برای جلسات خانواده که شامل مشاورین استانی همراه و مربیان برتر طرح می باشند، این امکان را می دهد تا در سیری همسو با محتوای دانش آموزی مباحثی را مطرح نمایند. برگزاری این جلسات با ظرفیت گروه های مردمی و مدارس هدف اجرا خواهد شد. همچنین برگزاری پویش ملی جشن تشریف و عبادت خانواده ها در دستور کار می باشد.

۷- بسته محتوایی ماهانه برای خانواده ها

این بسته های محتوایی به صورت چندرسانه ای و بر اساس اسناد بالادستی در نسبت با خانواده، تدوین خواهد شد. اولویت اول انتشار محتوای این بسته ها در اپلیکیشن تعاملی اختصاصی تشریف است.

۸- بسته های محتوایی دانش آموزی

بسته های دانش آموزی به صورت فصلی و با حجم بیشتر نسبت به بسته های ماهانه خانواده ها طراحی می شوند. در واقع این بسته های برنامه های گام به گام دانش آموزی هستند که در یک فصل دانش آموز با آن ها مواجه خواهد شد. اولویت انتشار این بسته ها نیز اپلیکیشن تعاملی اختصاصی تشریف است، هر چند ظهور و بروز آن ها در فضای مدارس و توسط مربیان طرح اتفاق خواهد افتاد.

۹- چالش های مجازی دانش آموزان

چالش های دانش آموزی طرح تشرف به صورت بسته های مجازی در طی اجرای طرح تشرف برگزار می شود. هدف از این چالش ها آموزش و معرفت افزایی دانش آموزان نسبت به برخی از مسائل کلیدی دوران نوجوانی است. برخی از این مباحث مهم در طرح درس های طرح تشرف مستقیماً و حضوری با دانش آموزان کار می شود. اما برخی از مباحث را در بستر فضای مجازی و به صورت چالش های هفتگی با دانش آموزان در میان خواهیم گذاشت. قالب به این صورت است که فیلم کوتاهی برای هر یک از موضوعات مورد نظر توسط اعضای ستاد طرح تشرف ارائه می شود و در انتهای فیلم چالشی مطرح می شود که دانش آموزان به آن پاسخ می دهند و ارسال می کنند و نفرات برتر معرفی میگردند.

سرفصل های چالش:

۶- عاقبت اندیشی (آینده نگری) + عاقبت اندیشی منجر به مهارت رفتاری شود.

۷- عبرت آموزی (گذشته) + بیان عبرت های تاریخی، خودشان و دیگران

۸- الگو یابی، الگو سازی (می توان به استعداد سنجی یک طعنه ای زد)

۹- سلامت روحی و جسمی (تغذیه، پوشش، چشم، جسم، موسیقی، مدگرایی)

۱۰- مدیریت رفتارها (بیان موقعیت ها و رفتارها)

در واقع این بسته شامل ۸ چالش می باشد که هر هفته برگزار می شود. آثار ارسالی دانش آموزان به صورت هفتگی دریافت می شود و گزارشی از آن در کانال بازتاب داده خواهد شد. نحوه امتیاز آثار ارسالی و نحوه داوری آن ها در طرحنامه چالش های مجازی بیان می شود.

۱۰- ارائه خدمات مشاوره به مربیان و معلمان

مشاوره به مربیان و معلمان، تنها پاسخگوی سوالات آن ها در نسبت با تشرف نیست، بلکه پیگیری فرآیندهای اجرای طرح در مدرسه، پشتیبانی محتوایی و در نهایت جمع آوری اطلاعات برای ترسیم نقشه پیشرفت طرح را نیز شامل می شود. پیش بینی می شود به طور میانگین به ازای هر مربی ۱۰ مرتبه تماس در سال برقرار شود. البته لازم به ذکر است این تماس ها فارغ از جمع آوری اطلاعات از طریق اپلیکیشن تعاملی است.

۱۱- سفرهای نظارتی و هدایتی

با توجه به فرآیند آغاز طرح، سفرهای نظارتی و هدایتی توسط اعضای ستاد برای بررسی فرآیندهای اجرای طرح در مدارس ضروری به نظر می رسد. لازم به ذکر است یکی از ارکان مهم اجرای طرح های موفق ملی، نظارت و ارزیابی نسبت به حسن اجرای طرح میباشد.

۱۱- نمادسازی و گفتمان سازی و طراحی محصولات متناسب با جشن تشریف

با توجه به نیاز جدی خانواده ها و مربیان به محصولات متناسب با برگزاری جشن تشریف، وجود یک نماد معتبر برای معرفی و حتی استانداردسازی محصولات مرتبط با تشریف ضروری به نظر می رسد. این محصولات شامل محصولات فیزیکی و کالاهای فرهنگی و محصولات محتوایی مانند سرودهای مناسب و... می باشند. لذا فرآیند نمادسازی و عملیات محتوایی برای این طرح ضروری به نظر می رسد.

۱۲- تولید محتوای مستمر در فضای مجازی

نیاز مبرم گفتمان سازی، تولید محتوای مستمر در شبکه های اجتماعی عمومی و شایع بین مردم است. این تولید محتوا شامل، طراحی محتوای پیام، شکل گرافیکی و فرآیند توزیع آن می باشد. با توجه به گفتگوهای اولیه استفاده از ظرفیت سازمان سراج برای تولید این محتوا نیز مطلوب است. این تولید محتوا برای استفاده بر روی حداقل دو قسم زیرساخت (پلتفرم) عنوان شده است.

۱۳- ساخت اپلیکیشن تعاملی

یک اپلیکیشن تعامل برای ارتباط دوسویه مخاطبان، به خصوص دانش آموزان و خانواده های آن ها با محوریت موضوع تشریف، می تواند کمک شایانی به انجام ماموریت های این برنامه بکند. این اپلیکشن با هدف ارائه محتواها، برگزاری چالش ها و مسابقه ها، ارتباط با کارشناسان و ... طراحی گردیده است.

۱۴- ارتباط با چهره ها و افراد اثر گذار جهت تبیین طرح تشریف

با توجه به لزوم همگانی کردن طرح و تعمیم و اشراق آن بین مردم نیاز به ایجاد فضای عمومی تشریف در کشور است که یکی از بهترین ابزار اجرای این گفتمان مردمی استفاده از افراد موثر انقلابی و چهره های سرشناس مردمیست که در قالب های مختلف همچون برنامه های تلویزیونی و ... از این افراد استفاده خواهد شد.

۱۵- ایجاد سایت ، کانال و اپلیکیشن تشریف

با هدف ارائه محتوا و راهبری ایجاد می شود که به بستر مناسبی برای شبکه سازی و تشکیل حلقه میانی طرح تشریف و همچنین ایجاد نهضت اجتماعی تبدیل می شود.

اللهم صل علی فاطمه (س) و ابیها و بعلمها و بنیها و امها و سر المستودع فیها بعدد ما احاط به علمک

فصل هفتم : فهرست تفصیلی

فهرست تفصیلی

۲ مقدمه
۴ فصل اول : کلیات طرح تشریف
۴ بیان مسئله
۶ اهمیت و ضرورت مسئله
۷ چرایی طرح تشریف
۸ راهبردها
۸ سیاست های طرح تشریف
۸ ماموریت طرح ملی تشریف
۸ (۱) تولید و توزیع محتوای اثربخش، انجام عملیات رسانه ای و فعال نمودن ظرفیت شبکه مردمی در محل های حضور نوجوان مانند مدرسه، مسجد و.....
۸ (۲) گفتمان سازی و اصلاح فرهنگ عمومی در خصوص سن تشریف و مسائل آن برای دانش آموزان و خانواده های آن ها
۹ ویژگی ها و وجه تمایز طرح تشریف
۹ (۱) منطبق بر قواعد و سنن الهی است.
۹ سنت تکلیف
۹ سنت تزئین
۹ سنت هدایت
۹ سنت اخوت
۱۰ سنت جماعت
۱۰ (۲) شمولیت و در برگیرنده تمامی نوجوانان
۱۰ (۳) نقطه عطف زندگی تمامی کودکان و نوجوانان است.
۱۰ (۴) مرتبط با طبیعت حیات انسان اعم از مادی و معنوی است.
۱۱ (۵) دغدغه تمامی خانواده ها است.
۱۱ (۶) مسئله مریبان و متولیان تعلیم و تربیت است.
۱۱ (۷) قابلیت تبدیل به فرصت طلایی و احیاناً تهدیدی مخرب برای نوجوان است.
۱۲ (۸) زیر ساخت حیات فردی و اجتماعی و آینده افراد است.
۱۳ فصل دوم : نظام اهداف تربیتی طرح تشریف
۱۳ ۱. هدف غایی

۱۴	۲. اهداف کلی
۱۵	۳. اهداف تفصیلی
۱۶	۴. اهداف عملیاتی
۱۷	فصل سوم : اهم مسائل نوجوان در دوران بلوغ و نقشه راه طرح تشریف
۱۷	۱. اهم مسائل نوجوان در دوران بلوغ
۱۷	۲. نقشه کلی راه طرح تشریف
۱۷	- بسته های موضوعی تشریف
۱۸	- جشن های تشریف
۱۸	- اردو های تشریف
۱۸	- رویداد های ملی تشریف
۱۸	- ایجاد نهضت اجتماعی و مردمی سازی
۱۸	* رویکرد های رایج در مواجهه با مسائل:
۲۰	* رویکرد بنیادین و صحیح
۲۱	* توضیح و تبیین رویکرد بنیادین:
۲۴	فصل چهارم : چگونگی اجرای طرح
۲۴	▪ فاز اول
۲۴	(۱) برنامه دانش آموزان
۲۷	(۲) برنامه خانواده ها
۲۹	(۳) برنامه معلمان و مربیان فعال در این عرصه
۳۰	(۴) در راستای نهضت اجتماعی
۳۱	▪ فاز دوم
۳۱	▪ فاز سوم
۳۱	▪ مخاطبین
۳۲	▪ ظروف پیاده سازی
۳۳	فصل پنجم : برنامه سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳
۳۳	الف) رویدادهای نوین ملی (اولین ها)
۳۳	- جشن تلبیس به چادر در حرم رضوی یا قم (پایه سوم و چهارم)
۳۳	- جشن نماز
۳۴	- جشن تولی و تبری
۳۴	- جشن روزه
۳۵	- اردوی حجاب
۳۵	- اردوی نماز

۳۵	اردوی جهاد
۳۵	اردوی تولی و تبری
۳۶	اردوی روزه
۳۶	جشن تشریف مناطق محروم و قومیت های ایرانی
۳۶	جشن تشریف دختران و پسران در محضر مقام معظم رهبری
۳۶	تشویق عمومی دختران باحجاب (اهدای گل ، تهیه کلیپ و...)
۳۷	ب) پویش ملی جشن عبادت (خانه و خانواده)
۳۸	ج) دعوت چهره ها به جشن های تشریف
۳۸	د) تولیدات رسانه ای برای سال اول طرح تشریف
۳۸	ه) دوره های حضوری و مجازی برای مجریان طرح
۳۹	ن) ستاد طرح ملی تشریف
۳۹	۱- تولید محتوا، راهبری و ارزیابی محتوا
۳۹	۲- برگزاری دوره حضوری توانمندسازی
۴۰	۳- دوره مجازی توانمند سازی
۴۰	۴- جشن ها و اردو های تشریف :
۴۰	۵- تولید طرح درس مکتوب برای ارائه به دانش آموزان توسط مربیان و معلمان
۴۰	۶- تولید طرح درس جلسات والدین و جلسات مشترک فرزند، والدین
۴۰	۷- بسته محتوایی ماهانه برای خانواده ها
۴۰	۸- بسته های محتوایی دانش آموزی
۴۱	۹- چالش های مجازی دانش آموزان
۴۱	۱۰- ارائه خدمات مشاوره به مربیان و معلمان
۴۲	۱۱- نمادسازی و گفتمان سازی و طراحی محصولات متناسب با جشن تشریف
۴۲	۱۲- تولید محتوای مستمر در فضای مجازی
۴۲	۱۳- ساخت اپلیکیشن تعاملی
۴۲	۱۴-ارتباط با چهره ها و افراد اثر گذار جهت تبیین طرح تشریف
۴۲	۱۵- ایجاد سایت ، کانال و اپلیکیشن تشریف
۴۳	فصل هفتم : فهرست تفصیلی